

Zeezwembad in de gemeente Harlingen

Onderzoek naar mogelijke locaties voor een
zeezwembad in de gemeente Harlingen

Renate Trebert

Zeezwembad in de gemeente Harlingen

Haalbaarheidsonderzoek voor mogelijke locaties voor een zeezwembad in de gemeente Harlingen

Auteur: Renate Trebert
940201002

E-mailadres: renatetrebert@gmail.com

Afstudeerbegeleiders: Evelien Jager
Tjibbe Stelwagen

Opponent: David Goldsborough

Hogeschool VHL

Probleemeigenaar: Elles van der Kooij

Gemeente Harlingen

Versie: Definitief

Leeuwarden

Juni, 2018

Bron afbeelding voorpagina: *Het Harlingerstrand (Groendoen, 2018)*

Voorwoord

De scriptie die voor u ligt is het resultaat van het 5 maanden durende afstudeerproject 'Zeezwembad in de gemeente Harlingen'. Deze scriptie is tevens de afsluiting van mijn 4-jarige studie Kust- en Zeemanagement aan het Van Hall Larenstein te Leeuwarden. Het onderzoek sluit mooi aan op de kennis en ervaring die ik in de vier jaar heb opgedaan. Ik heb tijdens dit project veel geleerd bij de gemeente Harlingen en heb veel nieuwe mensen ontmoet. Het meewerken aan het proces rondom het Westerzeedijkgebied was ook erg verrijkend. Ik ben blij dat ik een bijdrage hieraan heb mogen leveren.

Ik wil graag de medewerkers van de gemeente Harlingen en de projectgroep van de herontwikkeling van het Westerzeedijkgebied bedanken voor het enthousiasme en de input die zij mij hebben gegeven. Speciale dank gaat uit naar Elles van der Kooij voor het mij wegwijs maken in de gemeente Harlingen en voor de leuke en leerzame symposia waar ze mij mee naar toe heeft genomen.

Tot slot wil ik mijn begeleiders vanuit Van Hall Larenstein, Evelien Jager en Tjibbe Stelwagen, bedanken voor de feedback en ondersteuning tijdens het schrijven van mijn scriptie. Ik vind het jammer om mijn schoolperiode bij Van Hall Larenstein af te sluiten, maar zie uit naar nog meer uitdagingen elders!

Ik hoop dat u mijn scriptie met veel leer- en leesplezier zult ervaren.

Renate Trebert

Harlingen, 5 juni 2018

Begrippen en afkortingen

Criterium/criteria	Een maatstaaf die gebruikt wordt voor indelingen of rangschikkingen
DNA	De Nieuwe Afsluitdijk: Innovatie langs de kust
Duurzaam materiaal	Materiaal dat goed onderhouden kan worden en geen negatieve impact geeft op de ecologie van de Waddenzee
Multicriteria analyse	Evaluatiemethode om scores van verschillende soorten criteria bij elkaar op te kunnen tellen
NIOZ	Koninklijk Nederlands Instituut voor Onderzoek der Zee
Omgevingsvergunning	Vergunning voor het plaatsen van een bouwwerk die een mogelijke impact heeft op mens en milieu
PKB Waddenzee	Nederlands beleid met betrekking tot het waddengebied. Het doel is duurzame bescherming en ontwikkeling van de Waddenzee
Randvoorwaarden	Voorwaarden die noodzakelijk zijn voor het bereiken van het doel
Representativiteit	Geeft aan in welke mate de respondenten uit een steekproef een goed beeld vormen van de totale populatie (doelgroep van het onderzoek)
Stakeholder	Een belanghebbende die invloed ondervindt of invloed uitoefent op een project
Stakeholdermatrix	Overzicht met de positie van de stakeholders ten opzichte van elkaar. Er wordt inzicht verkregen in de belangen, invloed en draagvlak van de stakeholders.
Watervergunning	Vergunning voor het verrichten van activiteiten in oppervlaktewater, met grondwater, en nabij een waterstaatswerk
Wet natuurbescherming	De Wet natuurbescherming beschermt Nederlandse natuurgebieden en planten- en diersoorten

Samenvatting

De laatste decennia zijn veel badplaatsen verdwenen. De gemeente Harlingen wil opnieuw een zwemgelegenheid aanleggen in verband met het aanspoelende slik op het strand. Een daarvoor opgestelde projectgroep heeft drie locaties aangewezen als mogelijkheid voor een zeezwembad. Locatie 1 is het Eerste Haad, locatie 2 is de Zuiderpier en locatie 3 is de Vluchthaven. De vraag die hierbij gesteld wordt is 'Welke van drie geselecteerde locaties is het meest geschikt voor de realisatie van een zeezwembad in de gemeente Harlingen?'. Om deze vraag te beantwoorden zijn de vragen 'Aan welke randvoorwaarden moet een zeezwembad in Harlingen voldoen?' en 'In welke mate voldoen de drie geselecteerde locaties aan de gestelde randvoorwaarden?' gesteld. Voor het beantwoorden van de onderzoeksvragen is gebruik gemaakt van literatuuronderzoek, een enquête voor de inwoners van Harlingen en interviews en gesprekken met experts en directbetrokkenen om verschillende randvoorwaarden op te stellen en te rangschikken. De onderwerpen die zijn onderzocht zijn ecologie, vergunningen, onderhoud, beheer en draagvlak. Er zijn in totaal 21 randvoorwaarden binnen deze onderwerpen. Met behulp van een stakeholdermatrix is een overzicht gemaakt met de belangen, invloed en draagvlak van de stakeholders. Voor het bepalen van het draagvlak onder de inwoners van Harlingen, is gebruik gemaakt van de enquête. Ruim 81% van de inwoners wenst de realisatie van een zeezwembad. Per locatie is er vervolgens gekeken naar de mate waarin de locaties 1, 2 en 3 aan de randvoorwaarden voldoen door middel van een multicriteria analyse. Hierbij zijn scores aan de criteria gegeven op basis van haalbaarheid en belangrijkheid. Uit deze resultaten blijkt dat locatie 3 Vluchthaven het meest geschikt is als locatie voor een zeezwembad. De aandachtspunten voor deze locatie zijn veiligheid, het faciliteren van sanitair en horeca en de invloed van de constructie op de cultuurhistorie van Harlingen. Tevens is er aanvullend onderzoek nodig naar de uiteindelijke constructie, de ecologische impact van het zeezwembad op de Waddenzee en een onderzoek naar de herkomst van het slik.

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	6
1.1.	Probleemstelling.....	9
1.2.	Doel en resultaat	9
2.	Methodologie	10
2.1.	Aan welke randvoorwaarden moet een zeezwembad in Harlingen voldoen?	10
2.1.1.	Literatuuronderzoek.....	11
2.1.2.	Groepsgesprekken en interviews	12
2.1.3.	Enquête	12
2.1.4.	Stakeholdermatrix	14
2.2.	In welke mate voldoen de drie geselecteerde locaties aan de randvoorwaarden?	14
2.3.	Van resultaten naar conclusie	15
3.	De randvoorwaarden	16
3.1.	Randvoorwaarden volgens literatuur.....	16
3.2.	Randvoorwaarden volgens stakeholders	18
3.3.	Overeenkomsten en verschillen stakeholders	21
3.3.1.	Overeenkomsten	21
3.3.2.	Verschillen	21
3.4.	Kansen en knelpunten stakeholders	22
3.4.1.	Kansen	22
3.4.2.	Knelpunten	22
4.	Geschiktheid locaties.....	24
4.1.	Score haalbaarheid locaties	24
4.2.	Score geschiktheid locaties	25
5.	Discussie	26
6.	Conclusie en advies	27
	Bronvermelding.....	29
	Bijlage I – Handleiding interview	31
	Bijlage II – Handleiding enquête.....	33
	Bijlage III – Resultaten enquête.....	40
	Bijlage IV – Randvoorwaarden van de stakeholders	46
	Bijlage V – Stakeholdermatrix	48
	Bijlage VI – Multicriteria tabel	51

1. Inleiding

In de 18^e eeuw ontstonden de eerste initiatieven voor Friese zwemgelegenheden in zee. In de decennia erna bleven de badplaatsen zich ontwikkelen en groeiden de bezoekersaantallen (van Assen & Hartman, 2017).

Tegenwoordig is zwemmen in de Waddenzee voor de provincie Friesland niet meer vanzelfsprekend. Door de ontwikkeling van de Afsluitdijk in 1932 en de toename van toerisme richting de Waddeneilanden in de jaren 60, raakten badplaatsen aan de Waddenkust in verval. De Waddeneilanden waren een populairdere bestemming geworden voor toeristen uit West-Duitsland. Door het plaatsen van de Berlijnse muur was de Oostkust niet meer toegankelijk. Door de grote toestroom van bezoekers, groeiden de Waddeneilanden ook mee in recreatievoorzieningen. (van Assen & Hartman, 2017)

De gemeente Harlingen besloot om in 1997 een strand aan te leggen om bezoekers te trekken, waardoor de zwemgelegenheid 'Het Eerste Haad' verdween.

Het Eerste Haad bevond zich tussen de Zuiderpier en een dam die haaks op de Westerzeedijk stond (figuur 1). Deze werd afgesloten met een dwarsdam op de Zuiderpier. Met vloed stroomde er water over deze dwarsdam zodat het Eerste Haad volstroomde met water. Dit creëerde een omsloten ruimte dat gebruikt werd als zeezwembad en toegankelijk was voor iedereen (de Jong, 2013).

Figuur 1: Locatie het Eerste Haad in Harlingen, circa 1915. De Westerzeedijk is links te zien met de dam die er haaks op staat (de Jong, 2013)

Figuur 2: Bezoekers in Harlingen moeten door het slik (Gemeente Harlingen, 2016)

Waar de gemeente Harlingen echter niet op gerekend had, was de invloed van de Afsluitdijk op het nieuwe strand. De Afsluitdijk zorgde onder andere voor een verandering in de stroming van het water. De Friese kust, met name het strand van Harlingen, heeft hierdoor last van erosie door wind en water en een probleem met stinkend aanspoelend slik en organisch materiaal (figuur 2) (Omroep Fryslân, 2016). Zwemmen en recreëren op het strand van Harlingen is hierdoor lastig en minder aantrekkelijk geworden.

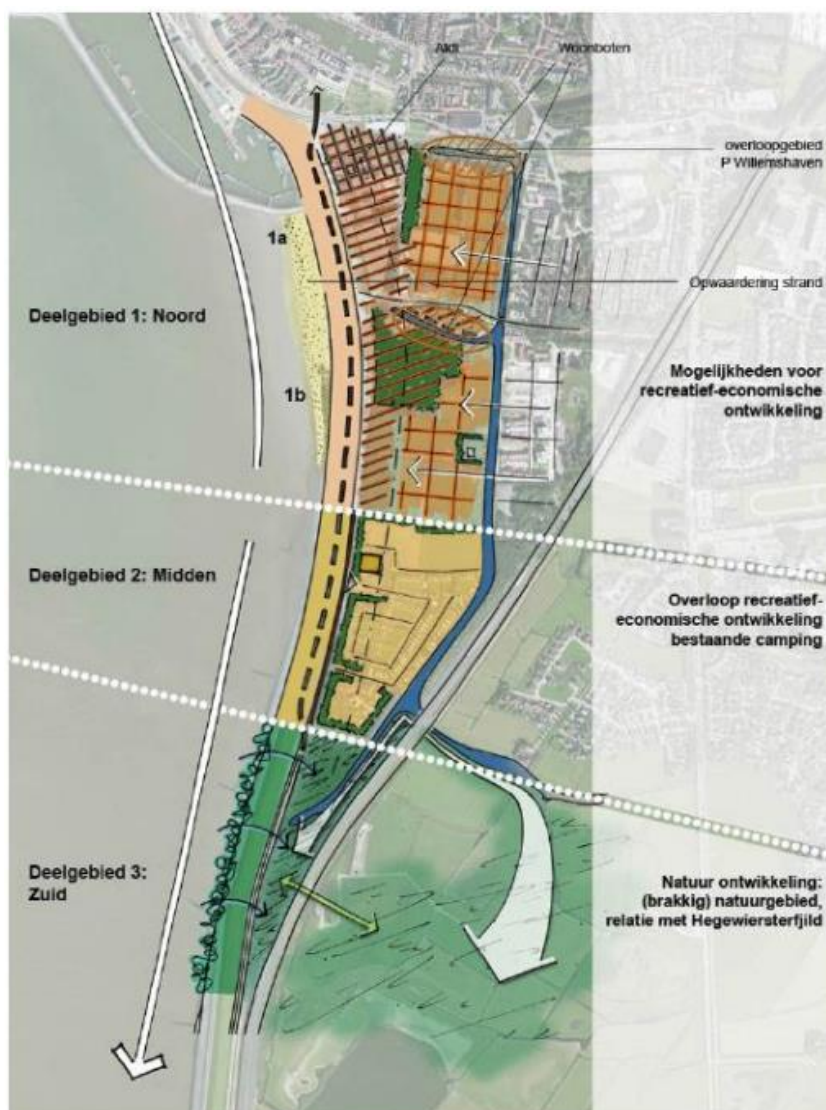
Bij het dorp Wierum loopt een project met een vergelijkbaar probleem. In 2017 heeft Anna-Maaïke van der Weide, nu afgestudeerd kust- en zeemanager, een onderzoek gedaan in opdracht van Sense of Place naar de mogelijkheden voor nieuwe recreatieve voorzieningen op het wad. Hierbij wordt ook gedacht aan een zwemmogelijkheid aan het eind van een pier (van der Weide, 2017). Het ontwerp lijkt sterk op een bestaande constructie in Denemarken, de Kastrup Pier. Een houten pier leidt de bezoekers naar een cirkelvormige constructie, die geleidelijk boven het zeeoppervlak uitkomt en eindigt in een duikplatform van 5 meter lang (Arch Daily, 2008). In de Duitse plaats Büsum is in 2013 een eiland aangelegd dat een lagune tussen het eiland en het vaste land vormt. Bezoekers kunnen hier met zowel eb als vloed veilig en schoon zwemmen (Marketing Service Büsum, 2018). Deze voorbeelden staan uitgebreider beschreven in hoofdstuk 3.1. 'Randvoorwaarden volgens literatuur.

De gemeente Harlingen heeft een tijdelijk drijvende ponton neergelegd zodat de bezoekers bij het water kunnen komen zonder het slik door te moeten (Gemeente Harlingen, 2017a). De gemeenteraad van Harlingen heeft echter een voorkeur voor een lange termijn oplossing (Gemeenteraad Harlingen, 2016).

Herontwikkeling kustgebied Harlingen

Om het kustgebied van Harlingen weer een kwaliteitsimpuls te geven, is er een opgave opgesteld vanuit het programma DNA (De Nieuwe Afsluitdijk, 2017). Het betreft een opgave met de titel 'Waddenpark'. Het idee is om een gebied te ontwikkelen aan de vaste wal van het Wad om de mogelijkheid aan bezoekers te geven om het Wad te kunnen ontdekken en bekijken zonder naar de eilanden toe te moeten. De ontwikkeling van het Westerzeedijkgebied in de gemeente Harlingen is een onderdeel van deze opgave (figuur 3). (Gemeente Súdwest-Fryslân, 2016)

Op 25 oktober 2016 is de gemeenteraad van Harlingen tot de conclusie gekomen dat er een voorstel moet komen voor een Open Plan Proces voor de Westerzeedijk. Het uitgangspunt moet zijn dat ook de bevolking van Harlingen in de toekomst voordeel heeft van dit gebied, bijvoorbeeld door een buiten-zwemgelegenheid te creëren en/of andere sportieve en recreatieve mogelijkheden. De raad is tevens van mening dat de bevolking de gelegenheid moet krijgen om haar ideeën en wensen in te brengen. (Gemeenteraad Harlingen, 2016)

Figuur 3: Het Westerzeedijkgebied in Harlingen met de deelgebieden en ontwikkelpunten vanuit DNA (Gemeente Harlingen, 2017b)

De gemeente Harlingen heeft de beslissing genomen om het ingenieursadviesbureau Sweco in te huren voor de procesbegeleiding en verdere ondersteuning van de ontwikkeling van het Westerzeedijkgebied. Daarnaast is er een projectgroep samengesteld met medewerkers van Wetterskip Fryslân, provincie Fryslân, Rijkswaterstaat en de gemeente Harlingen. Op verzoek van de gemeenteraad is er een Open Plan Proces georganiseerd op 23 januari 2018. Tijdens deze bijeenkomst zijn experts, belangrijke stakeholders en geïnteresseerden bij elkaar gebracht om een eerste aanzet te geven tot ontwikkeling van het gebied. Op deze avond zijn verschillende activiteiten en bestemmingsplekken aangewezen volgens de wensen van de aanwezigen. (Gemeente Harlingen, 2018) Een van de thema's die vanuit de aanwezigen naar voren kwam is de mogelijkheid om weer schoon te zwemmen bij het strand.

Vanuit zowel de provincie Fryslân als de gemeente Harlingen is de ontwikkeling van het Westerzeedijkgebied erg wenselijk. Het gebied is namelijk een belangrijke toegangspoort naar de Nieuwe Willemshaven, de Waddenpromenade en de binnenstad van Harlingen, zie ook figuur 3. De gehele ontwikkeling kan een kwaliteitsimpuls aan het gebied geven, wat zorgt voor een verbetering van de bezoekersstroom (Gemeente Súdwest-Fryslân, 2016). De gemeente Harlingen wil hierbij ook ruimte creëren voor watersport, zoals zeilen, roeien, kitesurfen en zwemmen. Zoals eerder vermeld, is er echter een probleem wanneer het gaat over de mogelijkheid om in zee te zwemmen. (Gemeente Harlingen, 2015)

Mogelijke locaties

Om de mogelijkheid voor zwemmen in zee bij Harlingen te bevorderen, is in 2013 al een verkenning verricht door Jaap de Jong, een enthousiaste Harlinger met een passie voor zee. Het onderzoek focust zich op een modern herstel van het Eerste Haad (locatie 1, figuur 5), waarin een ontwerp voor een getijdenbad wordt gepresenteerd.

Vanuit de gemeente Harlingen is er de vraag in hoeverre het modern herstel van het Eerste Haad mogelijk is en of er nog andere mogelijkheden zijn voor zwemgelegenheden in zee. In overleg met Rijkswaterstaat, SWECO, de provincie Fryslân en de gemeente Harlingen zijn er, naast de locatie van het Eerste Haad, een tweede en derde locatie geselecteerd voor onderzoek naar de mogelijkheden voor zwemgelegenheden in zee (figuur 5):

- Locatie 1 Eerste Haad
- Locatie 2 Zuiderpier
- Locatie 3 Vluchthaven

Locatie 2 bevindt zich in de kromming halverwege de Zuiderpier. Vanuit de gemeente komt het idee om hier een dam te plaatsen waarbij met hoogwater water naar binnen stroomt en hier vervolgens blijft staan om in te zwemmen.

Figuur 5: Geselecteerde locaties voor onderzoek

De Zuiderpier vormt naast een potentiële zwemlocatie ook een belangrijke wandelpier met uitzicht op de Waddenzee en de Willemshaven. Vanuit de gemeente zijn er plannen om de binnenkant van de pier te herontwerpen en om te bouwen tot een boulevard. (Port of Harlingen, 2016).

Locatie 3 bevindt zich in de vluchthaven van de haven van Harlingen. Op woensdag 31 januari 2018 is er een bijeenkomst over de invulling van de vluchthaven in de Willemshaven van Harlingen geweest. Er waren eerdere plannen vanuit de gemeente om de vluchthaven in te richten als jachthaven. Deze plannen werden echter van tafel geveegd door de gemeenteraad omdat de belangen van Rederij Wadden Transport, die gebruikt maakt van deze vluchthaven, niet voldoende af waren meegenomen door de gemeente (Leeuwarder Courant, 2017). Er wordt nu gekeken hoe de vluchthaven anders ingericht kan worden. Hierbij komt ook het idee naar voren van een mogelijke zwemlocatie die afgeschermd wordt van de rest van de haven.

De drie mogelijke locaties die uit de overleggen zijn gekomen voor een zwemgelegenheid in zee, zijn in dit onderzoek getoetst op verschillende randvoorwaarden. De randvoorwaarden zijn geformuleerd aan de hand van de onderwerpen ecologie, beleid, onderhoud, beheer en het draagvlak. Deze onderwerpen zijn bepaald door de projectgroep van het Westerzeedijkgebied.

1.1. Probleemstelling

De gemeente Harlingen wil een zwemmogelijkheid in zee creëren om Harlingen aantrekkelijker te maken voor zowel de inwoners als toeristen. Vanuit de projectgroep voor de herontwikkeling van het Westerzeedijkgebied zijn drie locaties geselecteerd die mogelijk zeezwembad kunnen worden. De gemeente heeft echter geen inzicht in de mogelijkheden die er zijn voor een zeezwembad en aan welke randvoorwaarden een dergelijk zwembad moet voldoen. De hoofdvraag die hieruit voortvloeit is:

Welke van drie geselecteerde locaties is het meest geschikt voor de realisatie van een zeezwembad in de gemeente Harlingen?

Om de hoofdvraag te beantwoorden zijn de volgende deelvragen opgesteld:

- Aan welke randvoorwaarden moet een zeezwembad in Harlingen voldoen?
- In welke mate voldoen de drie geselecteerde locaties aan de gestelde randvoorwaarden?

1.2. Doel en resultaat

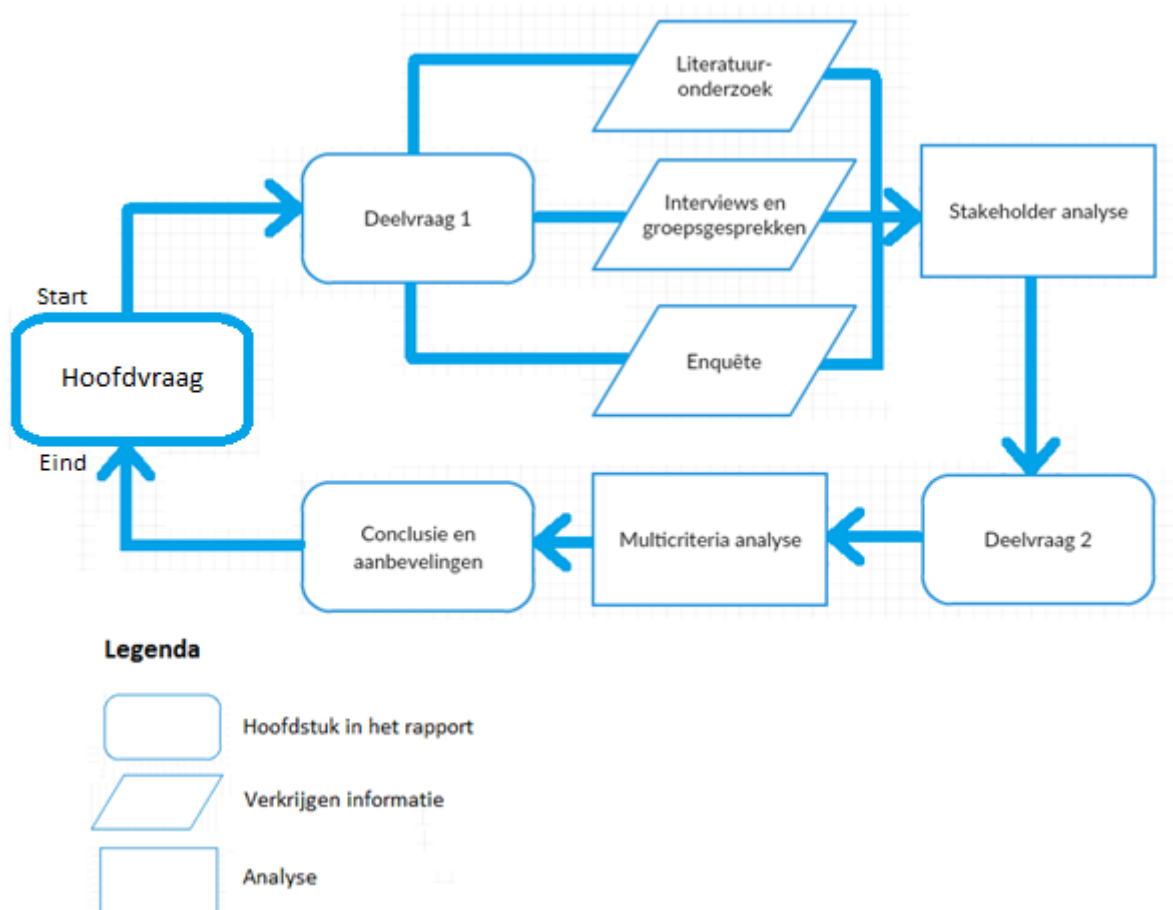
Het doel van dit project is om een van de locaties aan te wijzen die volgens het onderzoek het meest geschikt is als zwemgelegenheid in zee en waarom. Tot slot worden er een advies en aanbevelingen gegeven die het vervolgproces richting geven.

Leeswijzer

Het volgende hoofdstuk beschrijft de methoden en technieken die zijn gebruikt tijdens dit onderzoek. Hoofdstuk 3 beschrijft de randvoorwaarden die uit het literatuuronderzoek en de interviews en gesprekken zijn gekomen. Hoofdstuk 4 bevat de multicriteria analyse, waarbij de geschiktheid van de drie locaties wordt getoetst. Hoofdstuk 5 bevat discussiepunten van dit onderzoek en hoofdstuk 6 bevat de conclusie en aanbevelingen met bijbehorende aandachtspunten en adviezen voor aanvullend onderzoek. Aan het eind van dit rapport zijn de bijlagen te vinden, genummerd van I tot en met VI.

2. Methodologie

Tijdens dit onderzoek is gebruik gemaakt van literatuuronderzoek, enquêtes, interviews en (groeps)gesprekken. De randvoorwaarden zijn bepaald door middel van literatuuronderzoek en interviews en gesprekken. De verkregen informatie is vervolgens verwerkt in een stakeholdermatrix voor het bepalen van het draagvlak van de stakeholders, met uitzondering van het draagvlak van de inwoners van Harlingen. Het peilen van het draagvlak van de inwoners van Harlingen is verkregen door middel van de enquête. Een overzicht van het proces tijdens het onderzoek is te zien in figuur 6. In de volgende subhoofdstukken is uitgelegd met welke methoden de deelvragen zijn beantwoord.

Figuur 6: Flowchart stappen tijdens het onderzoek

2.1. Aan welke randvoorwaarden moet een zeezwembad in Harlingen voldoen?

Voor de eerste deelvraag zijn de verschillende randvoorwaarden beschreven. De onderwerpen van de randvoorwaarden zijn ecologie, beleid, onderhoud, beheer en het draagvlak. Aan deze onderwerpen zijn vervolgens criteria gebonden. Hierbij is specifiek ingegaan op de informatie die van toepassing is op het gebied waar de mogelijkheden voor een zeezwembad zijn bekeken. Deze informatie is verkregen door middel van literatuuronderzoek zowel op internet als in boeken en ander naslagwerk, groeps gesprekken met experts en interviews met experts. In de volgende subhoofdstukken is uitgelegd welke stappen er genomen zijn en hoe de gevonden informatie geanalyseerd is.

2.1.1. Literatuuronderzoek

Om een inventarisatie te maken van de verschillende randvoorwaarden, zijn soortgelijke projecten voor zwemmogelijkheden in de (Wadden)zee onderzocht. Het gaat hier om de drijvende steiger in Harlingen, het vroegere Eerste Haad in Harlingen, de Kromme Horne bij Wierum, Kastrup Pier in Denemarken en familielagune Perlebucht in Duitsland. De randvoorwaarden die van toepassing zijn op de soortgelijke projecten, zijn mogelijk ook van toepassing op de locaties voor een zeezwembad in Harlingen. De gevonden informatie is vervolgens gebruikt als leidraad bij de interviews en gesprekken die plaatsvonden. Definities en omschrijvingen van de onderwerpen ecologie, beleid, onderhoud, beheer en draagvlak zijn gezocht op het internet via zoektermen met focus op de aspecten van de Waddenzee (zoutwater, UNESCO, Natura2000).

Vanuit de gemeente Harlingen zijn meerdere documenten beschikbaar rondom de ontwikkeling van het Westerzeedijkgebied. Hieruit is informatie over de betrokken stakeholders en de toekomstige ontwikkelingen van het strand gehaald. Die informatie is gebruikt voor de stakeholderanalyse. In tabel 1 staan zoektermen weergegeven die gebruikt zijn.

Tabel 1: Zoektermen literatuuronderzoek

Zoektermen	
Ecologie Waddenzee	Aanleg zeezwembad/getijdenbad
Waddenzee werelderfgoed	Eerste Haad
Bouwvergunning Waddenzee	Zeezwembaden/getijdenbaden
Waddenzee-beleid	Bouwen in zout water
Regelgeving dijken	Bouwen in de Waddenzee
Natuurbeschermingswet	Westerzeedijkgebied Harlingen
Rijkswaterstaat vergunningen Waddenzee	Gemeentelijke vergunningen Waddenzee/Harlingen

Betrouwbaarheid informatie

Voor het literatuuronderzoek zijn bronnen beoordeeld op betrouwbaarheid door de volgende aspecten te bepalen:

- Wie heeft het materiaal gemaakt?
- Wat is het voor soort bron?
- Wanneer is de bron gemaakt?
- Komt dezelfde informatie ook elders voor?

Er is gekeken wie de auteur is en welke functie die persoon binnen een bepaalde organisatie heeft. Daar is van afgeleid of deze persoon kennis heeft van het onderwerp of niet. Hierbij is ook gekeken welke methoden er zijn gebruikt voor het onderzoek. De datum van de bron is ook belangrijk voor de relevantie en de mate waarin de informatie nog up-to-date is. De soort bron is ook belangrijk. Een officieel document met ondertekening van bijvoorbeeld een wethouder is betrouwbaarder dan een krantenartikel. Tot slot is er gekeken of er andere bronnen zijn die dezelfde informatie bevatten. Op die manier is het risico op invalide en onbetrouwbare informatie kleiner.

Analyse van resultaten

De informatie die gevonden is via het literatuuronderzoek is geanalyseerd en verwerkt per onderwerp op relevantie. De informatie moet namelijk een inhoud hebben om de deelvraag en hoofdvraag te beantwoorden. De gevonden informatie is geordend per onderwerp en is vervolgens gecodeerd. Bij het coderen zijn stukken van de gevonden informatie gekoppeld aan een van de onderwerpen van de randvoorwaarden. Op die manier is er een betekenis aan gegeven en is het overzichtelijk gemaakt. De informatie is vervolgens verwerkt in een stakeholdermatrix door de informatie te categoriseren in verschillende onderwerpen. Zie hiervoor bijlage V. Hier is de informatie ook met elkaar vergeleken.

2.1.2. Groepsgesprekken en interviews

De groepsgesprekken en interviews die plaatsvonden hadden als doel het verkrijgen van informatie van de stakeholders. Hierbij zijn de stakeholders gevraagd om invulling te geven op de definities van de onderwerpen ecologie, beleid, onderhoud, beheer en het draagvlak. Hieruit blijkt ook of de gevonden informatie via het literatuuronderzoek verschilt van de informatie die de stakeholders leveren. Tijdens de eerste bijeenkomst van het Westerzeedijkgebied zijn de stakeholders bepaald. De stakeholders zijn geselecteerd op basis van betrokkenheid bij de realisatie van een zeezwembad op de geselecteerde locaties.

De stakeholders die zijn benaderd zijn medewerkers van:

- Gemeente Harlingen
- Wetterskip Fryslân
- Provincie Fryslân
- Rijkswaterstaat
- Waddenvereniging

De groepsgesprekken waren vier terugkerende gesprekken waar alle stakeholders aan tafel zaten. De overleggen gingen over de ontwikkeling van het Westerzeedijkgebied. Hierbij is een kort overleg gestart over de locaties die geselecteerd zijn voor het onderzoek. Hierbij is aandacht besteed aan de ligging, kansen en knelpunten die de stakeholders zien. De randvoorwaarden die de stakeholders stellen aan de zwemlocaties zijn ook benoemd. De opzet van deze groepsgesprekken en interviews is terug te vinden in bijlage I.

Analyse van informatie

De belangrijkste punten die uit de interviews en groepsgesprekken naar voren zijn gekomen, zijn opgenomen in de stakeholdermatrix. Vervolgens is de informatie met elkaar vergeleken op overeenkomsten en verschillen. Uit deze informatie zijn kansen en knelpunten gekomen die aanvulling geven op de conclusie en het advies.

De interviews zijn semigestructureerd opgesteld waardoor het mogelijk was om door te vragen wanneer het antwoord niet volledig dekkend was. De informatie die uit de interviews kwam werd eerst getranscribeerd. De gesprekken zijn uitgeschreven en de belangrijkste punten zijn vastgelegd. De belangrijkste punten zijn de definities van de randvoorwaarden die zijn gegeven door de stakeholders en de kansen en knelpunten die zijn gezien bij de verschillende locaties.

De informatie is vervolgens verwerkt in de stakeholdermatrix, zie bijlage V.

2.1.3. Enquête

De enquête die afgenomen is in Harlingen heeft als doel om het draagvlak vanuit de inwoners van de gemeente Harlingen te peilen. De inwoners van de gemeente Harlingen zijn de doelgroep. Voor het afnemen van de enquête is gevraagd of hij/zij een inwoner is van de gemeente Harlingen. Zo ja, dan werd de enquête voortgezet. Zo nee, werd hij/zij bedankt en werd uitgelegd wie wel binnen de doelgroep valt en waarom. Tijdens het onderzoek zijn er 112 enquêtes afgenomen en zijn volledig ingevuld. Alle resultaten zijn gebruikt in het onderzoek. De enquête is afgenomen op/in:

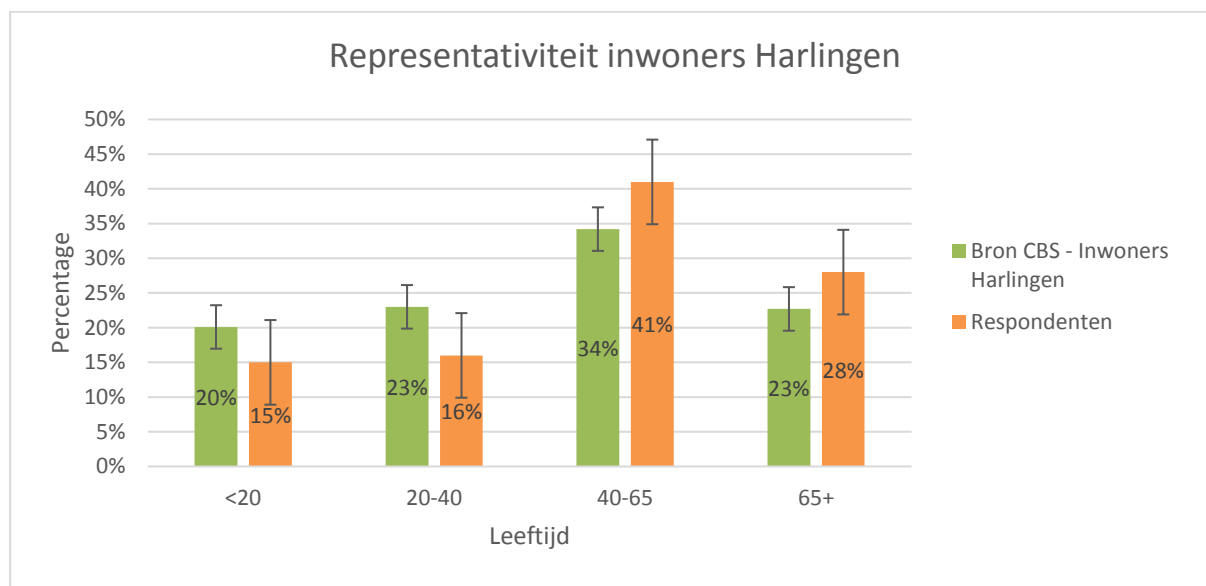
- De Westerzeedijk (9, 10 en 15 mei, 66 respondenten)
- De winkelstraat van Harlingen (16 en 17 mei, 46 respondenten)

Er zijn een aantal onderwerpen bepaald tijdens de eerste bijeenkomst van de projectgroep die aan bod kwamen tijdens de enquête. Deze zijn:

- Leeftijdscategorie
- Betrokkenheid ontwikkeling Westerseidijkgebied
- Moet er een (zee)zwembad komen ja/nee en waarom?
- Keuze uit de 3 locaties en waarom
- Risico's
- Kansen
- Gewenste activiteiten
- Andere locatie?

Voor de representativiteit van de enquête is een chi-kwadraat aanpassingstoets gebruikt. Hierbij is de verdeling van de leeftijd van de inwoners van Harlingen gebruikt.

Met een chi-kwadraat aanpassingstoets met een betrouwbaarheid van $\alpha = 0,05$, is getoetst of de steekproef representatief was ten aanzien van het aspect 'leeftijd' (figuur 7). Er is geen significante afwijking van de verwachte verhouding gevonden, $\chi^2(1, n=112) = 0,001$, $p=0,996$.

Figuur 7: Representativiteit inwoners Harlingen

Analyse van informatie

Voor de enquête is een handleiding opgesteld en deze is te vinden in bijlage II. De verkregen informatie via de enquête is uitgewerkt in bijlage III.

De leeftijdscategorie laat zien welke leeftijden een bepaalde voorkeur hebben voor het zeezwembad en de ligging daarvan. De betrokkenheid laat zien in hoeverre de inwoners zich met het project rondom de inrichting Westerseidijkgebied verbonden voelen. De vraag of er een zeezwembad moet komen en waarom laat zien of de inwoners achter het idee staan van een zeezwembad of niet. De drie locaties zijn in de enquête aangeboden zodat de inwoners een voorkeur kunnen geven aan een locatie. De risico's en kansen van een zeezwembad zijn gevraagd en er is gevraagd of er andere activiteiten zijn die de inwoners graag willen zien in het kustgebied, eventueel in combinatie met een zeezwembad. Tot slot hebben de inwoners de mogelijkheid om zelf een locatie aan te geven voor een zeezwembad.

De verkregen informatie is geanalyseerd en gelabeld per onderwerp. Deze resultaten geven vervolgens het aantal respons in aantallen weer per onderwerp. Deze zijn vergeleken met elkaar door middel van grafieken en tabellen. De resultaten zijn vervolgens verwerkt tot een conclusie waaruit voorkomt of er draagvlak is vanuit de inwoners of niet en in welke mate. De gemeente Harlingen geeft aan dat er draagvlak is wanneer minimaal 70% van de inwoners van Harlingen achter de realisatie van een zeezwembad staat. Deze conclusie is bepaald door de mate waarin positieve antwoorden zijn gegeven op de vragen met betrekking tot het realiseren van het zeezwembad.

2.1.4. Stakeholdermatrix

In de stakeholdermatrix zijn de resultaten van het literatuuronderzoek, de interviews, groepsgesprekken en de enquête verwerkt. De rijen geven de verschillende factoren (onderwerpen binnen het onderzoek) weer en de kolommen de verschillende stakeholders die zijn betrokken. Met behulp van de stakeholdermatrix zijn de verschillen, overeenkomsten, kansen en knelpunten duidelijk. De stakeholdermatrix is overzichtelijk en geeft een goed beeld van de positie van de stakeholders. Het draagvlak onder de stakeholders kan met behulp van de matrix ook zijn bepaald. Hoe beter het draagvlak vanuit de stakeholders, des groter de kans is dat er een locatie wordt gekozen. Tot slot is de informatie uit de stakeholdermatrix ook gebruikt voor het beantwoorden van deelvraag 2.

2.2. In welke mate voldoen de drie geselecteerde locaties aan de randvoorwaarden?

Voor de tweede deelvraag zijn de drie geselecteerde locaties beoordeeld op de randvoorwaarden die bij de eerste deelvraag zijn vastgesteld. De locaties zijn getoetst aan de randvoorwaarden met behulp van de multicriteria analyse. Er is gekozen voor een MCA omdat er meerdere onderwerpen zijn die getoetst zijn aan verschillende randvoorwaarden (criteria). Het gebruik van een MCA is praktisch aangezien het transparantie en eenvoud biedt. Het beleidsmatige proces is daardoor inzichtelijk en transparant gemaakt, wat vervolgens ook een positief effect heeft op het besluitproces vanuit de gemeente (Crow, 2015). Voor dit onderzoek zijn de onderwerpen ecologie, beleid, constructie, onderhoud, beheer en draagvlak onderzocht.

Voor de MCA moeten verschillende stappen ondernomen zijn om de criteria te analyseren (Hellendoorn, 2001):

1. Formuleren en groeperen van criteria (onderdeel van deelvraag 1);
2. Bepalen scores per alternatief;
3. Standaardisatie;
4. Gewichten per criterium toekennen;
5. Vaststellen rangorde alternatieven;

Het formuleren en groeperen van criteria is gebeurd tijdens het beantwoorden van deelvraag 1, met behulp van de stakeholdermatrix. Vervolgens zijn de scores bepaald met behulp van een meetschaal. In dit geval is er gebruik gemaakt van een plussen-en-minnen schaal omdat er tussen de criteria wel een volgorde vast kan worden gesteld, maar de grootte van de verschillen is onbekend. Om de criteria wel te kunnen vergelijken, is gebruik gemaakt van standaardisatie. Hierbij zijn de criteria weergegeven op een vergelijkbare schaal (Reinshagen, 2007).

Voor dit onderzoek is een schaal van 1 tot 3 punten aangehouden. Per criteriumgroep is gekeken welke onderwerpen een obstakel vormen voor het behalen van de randvoorwaarden. Tabel 2 laat de verschillende scores zien met standaardisatie en toelichting.

Voor de haalbaarheid is gekozen voor de rangschikking 1) niet haalbaar, 2) haalbaar, maar moeizaam en 3) haalbaar. Niet haalbaar betekent dat er bepaalde randvoorwaarden in eerste instantie niet behaald kunnen worden. Specifieke wet- en regelgeving belemmeren het proces. Overleg en analyses zijn nodig om op een alternatief te komen. Haalbaar, maar moeizaam betekent dat er veel weerstand voor komt wanneer de randvoorwaarde gehaald moet worden. Het behalen van de randvoorwaarde neemt veel tijd in beslag, maar is wel haalbaar.

Tabel 2: Scores die gegeven zijn aan de verschillende criteria op haalbaarheid

Score	Standaardisatie	Toelichting
-	1	Niet haalbaar
+ -	2	Haalbaar, maar moeizaam
+	3	Haalbaar

Vervolgens zijn er aan ieder criterium zogenaamde gewichten gehangen. Hiermee is bedoeld op de mate waarin de criteria belangrijk zijn of van belang zijn gevonden. De gewichten zijn in dit geval op een kwalitatieve manier weergegeven, waarbij ieder criterium is aangewezen op 'niet zo belangrijk', 'belangrijk' of 'zeer belangrijk'. Respectievelijk is er in dit geval gebruik gemaakt van de kleuren lichtblauw, blauw en donkerblauw. Deze gewichten zijn bepaald door de stakeholders die expert zijn op het gebied van de diverse criteria. De benodigde informatie is verkregen door middel van gesprekken en interviews met deze experts. Vervolgens zijn de gewichten toegekend aan de criteria door middel van 'zelf wegen'. Hierbij is de input van de experts gebruikt om een gewicht aan de criteria toe te kennen (Reinshagen, 2007).

2.3. Van resultaten naar conclusie

Voor het schrijven van de conclusie zijn de resultaten van de tweede deelvraag bekeken. Om de uiteindelijke geschiktheid van de locaties te onderzoeken, zijn de scores en gewichten met elkaar vergeleken. Hierbij is gekeken naar de totaalscore van de verschillende gewichten en de totaalscore van alle criteria bij iedere locatie. De resultaten en uitgebreide uitleg van de scoretoekenning is te vinden in bijlage VI.

Ieder criterium heeft een score van 1 tot 3 behaald op de haalbaarheid. Deze scores staan in tabel 2 uitgelegd. De criteria zijn een onderdeel van een criteriumgroep. De criteriumgroepen bestaan uit ecologie, vergunningen, draagvlak en beheer en onderhoud. Per locatie is gekeken wat de score is per groep. Deze zijn met elkaar vergeleken. De maximale score per locatie bedraagt 60 punten.

Vervolgens zijn de criteria gesplitst op het gewicht, waarbij alle 'niet zo belangrijk' criteria, de 'belangrijk' criteria en de 'zeer belangrijke criteria' apart op zijn geteld. Deze resultaten zijn vervolgens weergegeven in drie verschillende grafieken. Om de hoofdvraag te beantwoorden zijn er opnieuw scores gegeven aan de locaties van 1 punt tot en met 3 punten. De locatie die per onderwerp het hoogst scoort krijgt 3 punten en de locatie die per onderwerp het laagst scoort krijgt 1 punt. De locatie met de hoogste totale score is vervolgens het meest geschikt als zeezwembad.

Het volgende hoofdstuk begint met het formuleren van de randvoorwaarden. Het hoofdstuk is verdeeld op de verschillende verzamelingstechnieken: literatuuronderzoek, interviews en gesprekken en een enquête.

3. De randvoorwaarden

3.1. Randvoorwaarden volgens literatuur

Drijvende steiger

De afgelopen jaren heeft het strand van Harlingen een probleem met aanspoelend slik (Omroep Fryslân, 2016). Uit een onderzoek van het NIOZ (L. van Walraven, persoonlijke communicatie, 10 maart, 2017) blijkt dat dit slikachtige materiaal voornamelijk bestaat uit cyanobacteriën, veen uit de Waddenzee en hout. Een analyse van Deltares (B. van Maren, persoonlijke communicatie, 22 maart 2017) wijst uit dat het

Figuur 8: Drijvende steiger in Harlingen

hoogstwaarschijnlijk gaat om zoetwater cyanobacteriën uit het IJsselmeer. De algen komen mee met het water dat gespuid wordt. De zoetwateralgen gaan vervolgens dood door het zoute water. Wanneer deze bacteriën doodgaan, scheiden ze een kleverige substantie af en plakken aan elkaar. Door de stroming richting het noorden, komt de brei bij Harlingen aan. De Zuiderpier breekt de stroming en het slik blijft in de waterkolom. Vervolgens spoelt het slik aan op het strand.

Om dit probleem te omzeilen, is er gebruik gemaakt van een drijvende steiger (figuur 8). Deze steiger wordt gebruikt om te zorgen dat de bezoekers niet door de laag slik hoeven te lopen om bij het water te komen. De drijvende steiger heeft geen directe impact op de Waddenzee. (Gemeente Harlingen, 2017a)

De belangrijkste randvoorwaarden die bij deze constructie naar voren komen zijn:

- Het slik moet geen probleem vormen
- Behoud Waddenzee
- Materiaal moet weg te halen zijn in het stormseizoen
- Toegankelijk voor iedereen
- Melding bij Rijkswaterstaat <30m

Vroegere Eerste Haad

Het Eerste Haad was een zwemgelegenheid in de Waddenzee in Harlingen. In 1997 is er een strand aangelegd, waardoor het Eerste Haad verdween. Het Eerste Haad was een bassin waar water in kon stromen tijdens hoog water en waar het water in bleef staan tijdens laag water. Het bassin werd afgesloten door dwarsdammen. Deze dammen hadden geen directe beschermingsfunctie voor de kust, maar wel een beschermingsfunctie voor de zwemgelegenheid zelf (figuur 9). (de Jong, 2013)

Figuur 9: Dammen van het Eerste Haad (Drost, 1940)

Het strand dat is aangelegd wordt iedere twee jaar opgespoten door corrosie van wind en water. Het zand wordt door de wind de dijk op geblazen en zorgt achter de dijk voor problemen met betrekking tot het verkeer en de dijk zelf. Het zicht wordt voor automobilisten en fietsers beperkt. (Rijkswaterstaat, 2016)

De belangrijkste randvoorwaarden die bij deze constructie naar voren komen zijn:

- Veilig zwemmen in zee
- Duurzaam materiaal
- Melding bij Rijkswaterstaat <30m
- Toegankelijk voor iedereen

De Kromme Horne bij Wierum en de Kastrup Pier in Denemarken

In 2016 is er in het dorp Wierum een initiatief ontstaan vanuit een aantal inwoners om de mogelijkheden te onderzoeken voor nieuwe recreatieve voorzieningen. Het idee is om een pier van 550 meter aan de zeedijk te leggen waar bezoekers over kunnen wandelen en genieten van het uitzicht van de Waddenzee (figuur 10). Het dorp Wierum heeft net als Harlingen last van aanspoelend slik. Met behulp van deze pier wordt het slib ontweken. (van der Weide, 2017)

Figuur 10: Concept de Kromme Horne (Sense of Place, 2016)

Aan het uiterste punt van de pier is een soort observatorium gepositioneerd waar bezoekers uit de wind kunnen zwemmen. Dit ontwerp is afgeleid van de bestaande Kastrup Pier in Denemarken (figuur 11). Een houten pier leidt de bezoekers naar een cirkelvormige constructie, die geleidelijk boven het zeeoppervlak uitkomt en eindigt in een duikplatform van 5 meter lang. Als bouw materiaal is Azobéhout, gekozen vanwege de resistentie in zeewater. Een belangrijk onderdeel van het concept is dat het vrij toegankelijk is voor iedereen. (Arch Daily, 2008)

Figuur 11: Kastrup Pier in Denemarken (Arch Daily, 2008)

De belangrijkste randvoorwaarden die bij deze constructie naar voren komen zijn:

- Behoud Waddenzee
- Gebruik duurzaam materiaal
- Watervergunning
- Omgevingsvergunning
- Natuurbeschermingswet
- Bestendige constructie zeewater

Familielagune Perlebucht

In 2012 is er in het stadje Büsum in Duitsland de Familielagune Perlebucht vernieuwd (figuur 12). Een stuk van de Noordzee is afgeschermd door de aanleg van een eiland waar de bezoekers veilig gebruik kunnen maken van de verschillende recreatiemogelijkheden. Met laag water blijft het water tussen het eiland en het vaste land staan. Met hoog water worden de sluizen aan de twee uiteinden opengezet waardoor de lagune doorspoelt. (Marketing Service Büsum, 2018)

Figuur 12: Bovenaanzicht Familielagune Perlebucht (Marketing Service Büsum, 2018)

De belangrijkste randvoorwaarden die bij deze constructie naar voren komen zijn:

- Hygiëne moet voldoende zijn, doorspoelen is nodig
- Veilig zwemmen in zee
- Multifunctioneel gebruik

De belangrijkste wensen en eisen van de vergelijkbare projecten staan zijn weergegeven in tabel 3. Deze worden in de volgende paragraaf vertaald naar randvoorwaarden voor het zeezwembad in de gemeente Harlingen met behulp van de input van de stakeholders.

Tabel 3: Wensen en eisen van vergelijkbare projecten

Ecologie	Vergunningen en beleid	Beheer	Onderhoud
Behoud Waddenzee	Waternvergunning	Veilig zwemmen in zee	Opruimen slik/ hygiëne
Gebruik duurzaam materiaal	Omgevingsvergunning	Multifunctioneel gebruik	Bestendige constructie zeewater
	Natuurbeschermingswet vergunning	Toegankelijk voor iedereen	Doorspoelen water/ hygiëne

3.2. Randvoorwaarden volgens stakeholders

Deze paragraaf geeft een overzicht van de betrokken partijen en bijbehorende belangen, overeenkomsten en verschillen, kansen en knelpunten, draagvlak en de randvoorwaarden die uit de stakeholdermatrix naar voren zijn gekomen. De stakeholdermatrix is te vinden in bijlage V.

Om een goed beeld te krijgen van de stakeholders en hun rol en invloed op het proces is er een overzicht gemaakt. Dit overzicht is te zien in tabel 5. Dit overzicht heeft invloed op de mate van belangrijkheid in de score verdeling later in dit rapport.

Tabel 4: Stakeholderoverzicht met rol en invloed

Stakeholder	Rol	Invloed
Gemeente Harlingen	Vergunningverlener, belanghebbende, probleemeigenaar	Besluitvormend
Wetterskip Fryslân	Vergunningverlener	Besluitvormend
Provincie Fryslân	Vergunningverlener, subsidieverlener Waddenfonds	Besluitvormend
Rijkswaterstaat	Vergunningverlener	Besluitvormend
Waddenvereniging	Belanghebbende	Adviserend
Inwoners gemeente Harlingen en omstreken	Belanghebbende	Adviserend

Gemeente Harlingen

De gemeente Harlingen is binnen dit project vergunningverlener, belanghebbende en probleemeigenaar. Vanuit de gemeenteraad is de vraag gekomen voor een onderzoek naar verschillende locaties voor de realisatie van een zeezwembad. De gemeente Harlingen staat positief tegenover het project, mede doordat de toeristische sector een boost krijgt. Het idee voor een zeezwembad ligt al een tijd op de plank, waardoor de gemeente Harlingen nog sterker achter het onderzoek staat. De gemeente is verantwoordelijk voor het strand en de kwaliteit daarvan. Het probleem met aanspoelend slik kan ook voorkomen bij de realisatie van locatie 1 Eerste Haad en locatie 2 Zuiderpier. Een randvoorwaarde hierbij is dat het slik weggehaald moet worden. Het zeezwembad moet een schoon en veilig zwembad zijn. Locatie 3 Vluchthaven is in beheer van de gemeente en er moet een vergunning verleend worden voor het realiseren van een zeezwembad in de haven. De randvoorwaarde hierbij is de omgevingsvergunning.

Wetterskip Fryslân

Wetterskip Fryslân is de beheerder van de primaire waterkering, de grond onder het aangelegde strand en de Zuiderpier in Harlingen. Het Wetterskip is binnen dit project de vergunningverlener van de watervergunning. De watervergunning is nodig wanneer er in, op, boven, over of onder een wateroppervlak zoals de Waddenzee activiteiten gaan plaatsvinden. Dit is een randvoorwaarde. De vergunning is van toepassing op locatie 1 Eerste Haad en locatie 2 Zuiderpier. Wetterskip Fryslân staat open voor het project en denkt mee in het proces. Een randvoorwaarde voor de locaties 1 en 2 is het gebruik van duurzaam materiaal (materiaal dat goed onderhouden kan worden en geen negatieve impact geeft op de ecologie van de Waddenzee) voor de constructie. De overduidelijke voorkeur gaat naar locatie 3 Vluchthaven omdat er geen directe verbinding is met de waterkering en de locatie gemakkelijker te realiseren is.

Provincie Fryslân

De provincie Fryslân is binnen dit project vergunningverlener van de omgevingswet. Onder de omgevingswet valt de Wet natuurbescherming. Hierbij is biodiversiteit belangrijk en de bescherming van de flora en fauna in het gebied is een randvoorwaarde. Het draagvlak van de provincie Fryslân is aanzienlijk. De laatste jaren is de focus ook verschoven naar duurzaamheid en multifunctioneel gebruik van natuur en recreatie. Ook dit is een randvoorwaarde vanuit de provincie. Wanneer de flora en fauna goed gedijen, is er ook ruimte voor recreatie en toerisme. Dit project krijgt mede daarom steun vanuit de provincie Fryslân.

Rijkswaterstaat

Binnen dit project is Rijkswaterstaat vergunningverlener van de waterwetvergunning en beheert de Waddenzee. De waterwetvergunning is hierbij een randvoorwaarde. Vanuit Rijkswaterstaat wordt duidelijk gemaakt dat de realisatie van een zeezwembad sterk zit gebonden aan wet- en regelgeving. De economische en ecologische haalbaarheid moet ook goed onderbouwd worden om in aanmerking te komen voor een vergunning. Rijkswaterstaat wijst de projectgroep er ook op dat een natuurbeschermingswetvergunning nodig is voor het realiseren van locatie 1 en 2. Locatie 3 heeft deze vergunning niet nodig. Deze vergunning is een randvoorwaarde. Mocht de constructie kleiner zijn dan 30m² dan is een melding bij Rijkswaterstaat voldoende. Deze melding is een randvoorwaarde.

Waddenvereniging

Binnen dit project is de Waddenvereniging een adviserende stakeholder. De Waddenvereniging focust zich op de bescherming en ontwikkeling van het Waddengebied, dat ook gelijk een randvoorwaarde is. De Waddenvereniging staat positief tegenover het project omdat het Waddengebied een bekendheidsimpuls krijgt. Deze kwaliteitsimpuls is wenselijk in combinatie met de recente ontwikkeling van het merk 'Waddenzee Werelderfgoed'. Dit merk is een resultaat van een traject waarbij verschillende stakeholders input hebben gegeven om het Waddengebied een kwaliteitsimpuls te geven voor de beleving van het landschap (Waddenzee Werelderfgoed, 2018). Locatie 3 Vluchthaven is niet relevant. Tot slot geeft de Waddenvereniging aan dat de PKB Waddenzee ook een randvoorwaarde is. Hierin wordt gesteld dat er bij vergunning plichtige activiteiten de PKB Waddenzee geraadpleegd wordt. Hierin staat dat er geen bouwwerken geplaatst mogen worden in de Waddenzee.

Inwoners gemeente Harlingen

De inwoners van de gemeente Harlingen zijn meegenomen in het proces rondom de herontwikkeling van het Westerzeedijkgebied. Tijdens de eerste bijeenkomst van het open plan proces op 23 januari 2018 is er vanuit de inwoners input gevraagd voor de invulling van het gebied. Uit deze bijeenkomst kwam onder andere naar voren dat er vraag is naar een schone zwemgelegenheid in zee. Met behulp van een enquête is het draagvlak vanuit de inwoners gepeild.

Voor het draagvlak stelde de gemeente Harlingen dat minimaal 70% van de inwoners aangeeft dat een zeezwembad gewenst is. Ruim 81% van de inwoners van Harlingen en omstreken geeft aan dat een zeezwemgelegenheid gewenst is. Het draagvlak is dus aanwezig.

Uit de enquête blijkt ook dat er een voorkeur is voor de Vluchthaven (39%) tegenover het Eerste Haad (34%) en Zuiderpier (27%). De reden hiervoor is dat de Vluchthaven positioneel sterker is dan de andere locaties. De Vluchthaven heeft mogelijkheden voor sanitair en horeca, is op loopafstand van het strand en heeft geen last van het slik.

Kansen en risico's

De inwoners van Harlingen zien vooral kansen in de toename van bezoekers, recreatiemogelijkheden en mogelijkheden voor ondernemers. Het beeld van Harlingen krijgt een boost, wat positief werkt op het toerisme. De inwoners van Harlingen zien ook risico's bij de toename van het toerisme. Het risico bestaat dat er te veel toeristen komen die overlast verzorgen. De hygiëne en de hoge kosten voor onderhoud en beheer zijn ook aanzienlijke risico's volgens de respondenten.

De inwoners van Harlingen geven aan dat een plek voor huisdieren, de toevoeging van ligbedden en -stoelen, het organiseren van strandporten en een plateau om op te zonnen gewenst zijn.

Randvoorwaarden

In tabel 5 staan de randvoorwaarden vermeld onder de verschillende onderwerpen. Deze tabel beantwoordt de eerste deelvraag 'Aan welke randvoorwaarden moet een zeezwembad in Harlingen voldoen?'.

Tabel 5: Randvoorwaarden voor zeezwembad Harlingen volgens stakeholders

Ecologie	Vergunningen	Beheer	Onderhoud	Draagvlak
Gebruik van duurzame materialen	Watervergunning	Eerste Haad	Strekdammen van Eerste Haad en Zuiderpier	Gemeente Harlingen
Geen ecologische impact op Waddenzee	Omgevingsvergunning	Zuiderpier	Weghalen slik/afval dat terecht komt in zeezwembad	Wetterskip Fryslân
Versterken beeld Waddenzee	Natuurbeschermingswet vergunning	Vluchthaven	Soort sluis voor leeg laten lopen zeezwembad	Provincie Fryslân
Multigebruik van het zeezwembad en de natuur in de Waddenzee	PKB Waddenzee			Rijkswaterstaat
Bodemkwaliteit na aanleg zwembad moet goed zijn	Melding bij Rijkswaterstaat voor bebouwing <30m2			Waddenvereniging
				Inwoners van Harlingen

3.3. Overeenkomsten en verschillen stakeholders

Met behulp van een stakeholderanalyse zijn er resultaten uit de stakeholdermatrix gekomen. Zie ook bijlage V. Deze resultaten zijn verdeeld in overeenkomsten en verschillen tussen de stakeholders. De overeenkomsten en verschillen zijn vervolgens omgezet in kansen en knelpunten (paragraaf 4.3).

3.3.1. Overeenkomsten

Elke stakeholder heeft het gehad over de Waddenzee en de ecologie daaromheen. De stakeholders zijn het erover eens dat er rekening gehouden moet worden met de natuur, waarbij er geen negatieve impact is op de ecologie van de Waddenzee. Het gebruik van duurzaam materiaal en een onderzoek naar de impact van de constructie zijn hierbij randvoorwaarden. Juridisch gezien is het project erg lastig om te realiseren in verband met de restricties voor het bouwen op de Waddenzee. De randvoorwaarden rondom de watervergunning, natuurbeschermingswetvergunning en de PKB Waddenzee zijn zeer belangrijk.

Naast het behouden van de natuur is er ook een sterke voorkeur om de zeezwemmogelijkheden met de Waddenzee te verbinden. Het is een goede manier om verbinding te krijgen tussen de bezoeker en de Waddenzee. Tot slot is er voorkeur voor een constructie waarbij de zeezwemgelegenheid tijdelijk weggehaald kan worden in het stormseizoen.

3.3.2. Verschillen

De verschillen die naar voren komen hebben betrekking tot het draagvlak en de verantwoordelijkheid van de partijen op de verschillende locaties. De gemeente Harlingen is erg positief en wil vooruitgang boeken. Wetterskip Fryslân, provincie Fryslân en Rijkswaterstaat laten duidelijk merken dat het lang kan duren voordat er een concreet plan ligt. Er zijn veel juridische conflicten die eerst op moeten worden gelost. De randvoorwaarden rondom de vergunningen leggen druk op het draagvlak van de stakeholders bij locatie 1 en 2, omdat er voorkeur wordt gegeven aan de locatie waar de minste vergunningen aan moeten worden gevraagd.

De verantwoordelijkheid met betrekking tot onderhoud en beheer zijn nog niet gedefinieerd. De gemeente Harlingen is op dit moment beheerder van het aangelegde strand, maar de ondergrond is van Wetterskip Fryslân. Voor de aanleg van locatie 1 het Eerste Haad en locatie 2 Zuiderpier moet er overlegd worden wie er verantwoordelijk is voor het beheer en onderhoud. Het Wetterskip geeft aan dat zij dit niet willen beheren. De gemeente Harlingen moet onderzoeken hoe zij de locaties gaan beheren. Locatie 3 Vluchthaven valt onder beheer van de gemeente Harlingen. De stakeholders stellen de randvoorwaarde dat de gemeente Harlingen de zeezwembaden moet beheren.

Tot slot is er een verschil tussen de stakeholders met betrekking tot de ecologie. Het is niet duidelijk wat voor impact een dergelijk zeezwembad heeft op de ecologie van de Waddenzee. Er moet meer onderzoek gedaan worden voor het bepalen van de impact van het zeezwembad voordat er een locatie wordt gekozen.

3.4. Kansen en knelpunten stakeholders

3.4.1. Kansen

De kansen die voortvloeien uit de overeenkomsten zijn:

1. Het combineren van natuur en recreatie om het beeld van de Waddenzee te versterken
2. Het gebruik van duurzaam materiaal om een zo min mogelijke impact op de ecologie te hebben
3. Onderzoek naar de herkomst van het slik en de mogelijke oplossing voor het permanent verwijderen daarvan

Het combineren van de natuur en het zeezwembad om het beeld van de Waddenzee te vergroten is een kans volgens alle stakeholders. Een voorbeeld van combineren is het plaatsen van een mosselwand aan de strekdam.

Het gebruik van duurzaam materiaal verhoogt zowel het draagvlak van Provincie Fryslân, Wetterskip Fryslân en Rijkswaterstaat. Hoe groter het draagvlak, des te meer de locaties worden ondersteund.

Een onderzoek naar het slik en de permanente verwijdering daarvan is een aantal keer langsgekomen tijdens de gesprekken. Als het slikprobleem opgelost kan worden, is er waarschijnlijk geen vraag meer naar een zeezwemgelegenheid in de vorm van een constructie.

3.4.2. Knelpunten

De knelpunten die voortvloeien uit de verschillen zijn:

1. Draagvlak is lager door de juridische restricties die gebonden zijn aan de zeezwemgelegenheden
2. De beheerder van de zwemlocaties is nog niet gedefinieerd
3. De impact op de ecologie van de Waddenzee is nog onbekend

Het grootste knelpunt binnen dit project zijn de juridische restricties die gebonden zijn aan het realiseren van een zeezwemgelegenheid. Volgens de PKB Waddenzee mag er geen bouwwerk worden geplaatst in de Waddenzee. Tevens is er een watervergunning, omgevingsvergunning en natuurbeschermingswet vergunning nodig. Het draagvlak van de stakeholders is lager door deze restricties en door de langere onderzoeksperiode dat het met zich mee gaat brengen.

Een ander knelpunt is het beheer van de zeezwemgelegenheden. De stakeholders geven aan dat de gemeente het zeezwembad moet beheren. De gemeente Harlingen moet echter nog bepalen of dit mogelijk is of niet voor locaties 1 en 2. Locatie 3 Vluchthaven wordt al door de gemeente Harlingen beheerd.

Tot slot is er een knelpunt met betrekking tot de mogelijke impact van een zeezwemgelegenheid op de ecologie van de Waddenzee. Door het tekort aan informatie rondom de impact van het bouwen van een constructie in de Waddenzee en de langdurige effecten daarvan, is er minder draagvlak vanuit de stakeholders.

4. Geschiktheid locaties

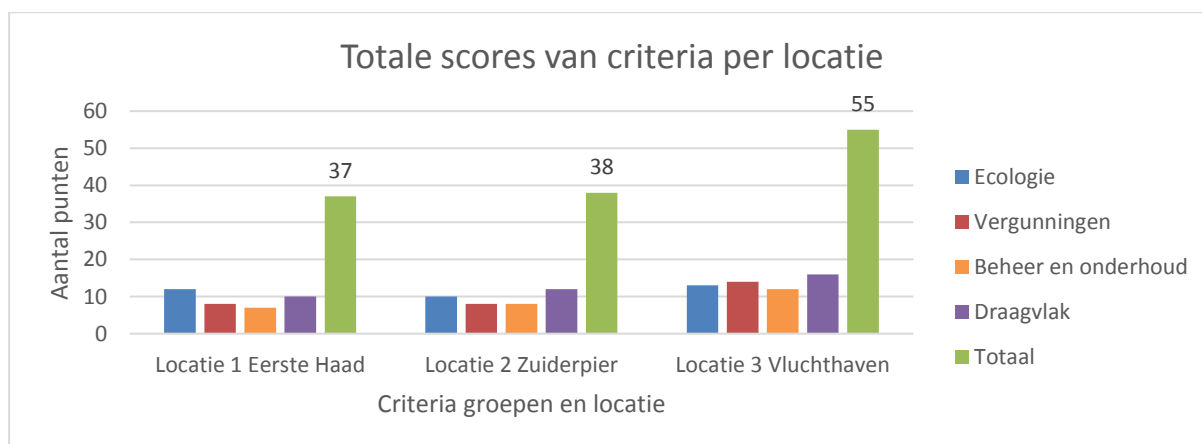
In tabel 6 is een overzicht weergegeven van de randvoorwaarden (hier criteria onderverdeeld in groepen). Aan deze criteria zijn scores toegekend op haalbaarheid en geschiktheid per locatie. De resultaten zijn te vinden in bijlage VI en uitgewerkt in paragraaf 4.1 en 4.2.

Tabel 6: Overzicht van de criteria onderverdeeld in vier groepen. De criteria die zeer belangrijk zijn voor de realisatie van een zeezwembad zijn donkerblauw gekleurd, de criteria die belangrijk zijn zijn blauw gekleurd en de criteria die niet zo belangrijk zijn zijn lichtblauw gekleurd.

Ecologie	Vergunningen	Beheer en onderhoud	Draagvlak
Gebruik van duurzame materialen	Watervergunning	Beheer door gemeente Harlingen	Gemeente Harlingen
Geen ecologische impact op Waddenzee	PKB Waddenzee	Strekdammen van Eerste Haad en Zuiderpier	Wetterskip Fryslân
Versterken beeld Waddenzee	Natuurbeschermingswet vergunning	Weghalen slik/afval dat terecht komt in zeezwembad	Provincie Fryslân
Multigebruik van het zeezwembad en de natuur in de Waddenzee	Omgevingsvergunning	Soort sluis voor leeg laten lopen zeezwembad	Rijkswaterstaat
Bodemkwaliteit na aanleg zwembad moet goed zijn	Melding bij Rijkswaterstaat voor bebouwing <30m2		Waddenvereniging
			Inwoners gemeente Harlingen

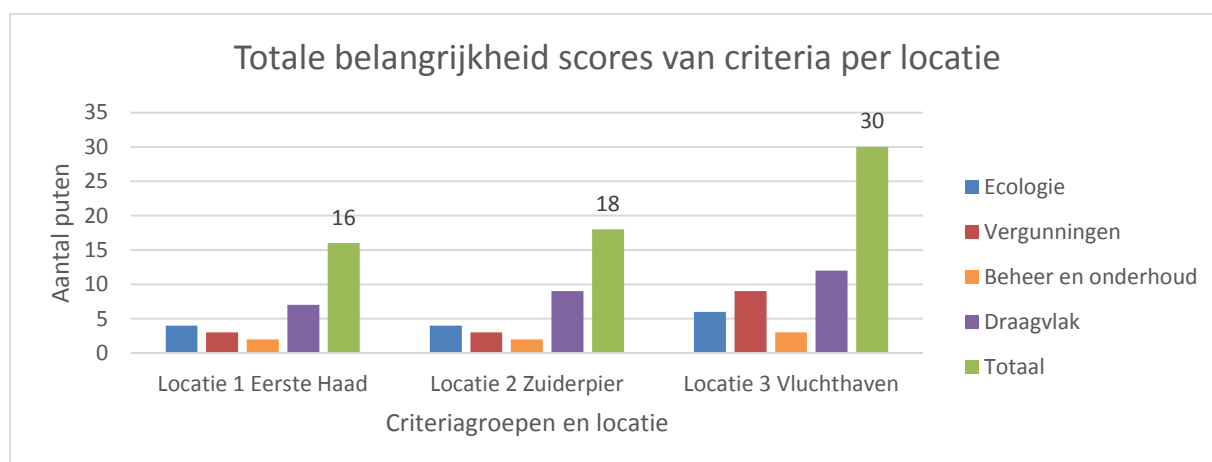
4.1. Score haalbaarheid locaties

De criteriascores uit bijlage VI zijn per criteriagroep bij elkaar opgeteld. De maximale score bij deze berekening is 60 punten. Figuur 13 laat zien dat het Eerste Haad 37 puntentotaal heeft gescoord, Zuiderpier 38 punten en de Vluchthaven 55 punten. Op basis van deze grafiek is locatie 3 Vluchthaven het meest haalbaar.

Figuur 13: Staafgrafiek met de totale scores van de verschillende criteriagroepen per locatie. De criteria die haalbaar zijn krijgen 3 punten, criteria die haalbaar zijn, maar moeizaam verlopen krijgen 2 punten en de criteria die niet haalbaar zijn krijgen 1 punt.

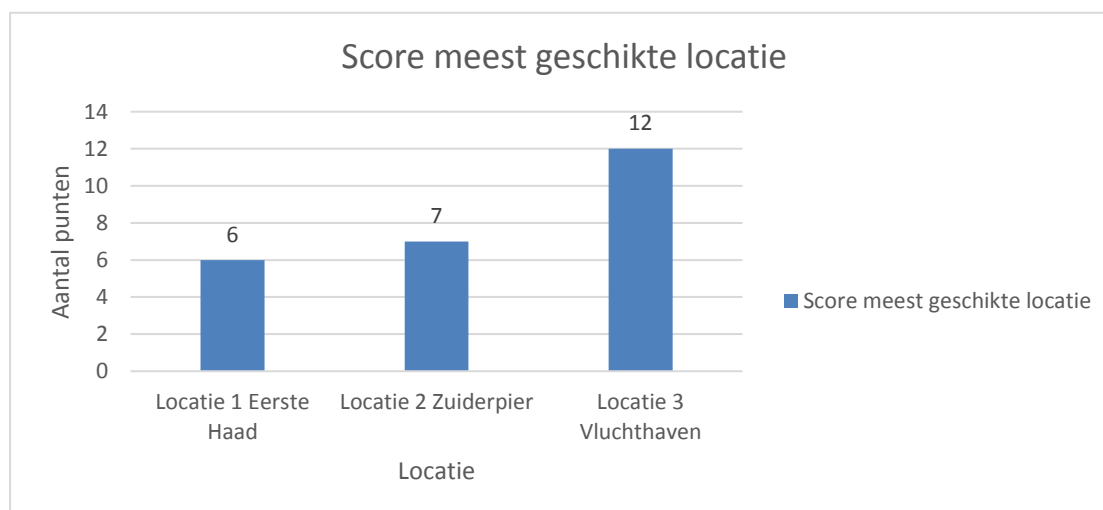
De criteria hebben in de analyse een score voor belangrijkheid gekregen. Figuur 14 laat de grafiek zien waarbij alleen de scores van criteria bij elkaar zijn opgeteld die 'belangrijk' zijn voor de vooruitgang van het project. Het Eerste Haad scoort 16 punten, Zuiderpier 18 punten en de Vluchthaven 30 punten. Op basis van deze grafiek is de Vluchthaven het meest haalbaar.

Figuur 14: Staafgrafiek met de totale scores op basis van belangrijkheid van de verschillende criteriagroepen per locatie

4.2. Score geschiktheid locaties

Tot slot zijn punten toegekend aan de onderwerpen ecologie, vergunningen, beheer en onderhoud, en draagvlak op basis van geschiktheid. De locatie die het hoogst scoorde per criteriumgroep krijgt 3 punten, de locatie die daaropvolgend scoorde krijgt 2 punten en de locatie die het laagst scoort op criteriumgroep krijgt 1 punt. De maximale score is 12 punten. Onderaan bijlage VI staat de puntenverdeling van de geschiktheid van de locaties.

Figuur 15: Staafgrafiek met de totale score per locatie. De locaties hebben punten gescoord op basis van de totaalscore per criterium.

Het staafdiagram in figuur 15 toont aan dat het Eerste Haad 6 punten heeft gescoord op de geschiktheid, Zuiderpier scoort 7 punten en de Vluchthaven scoort 12 punten. Op basis van deze grafiek is locatie 3 Vluchthaven de meest geschikte locatie.

5. Discussie

De drie locaties zijn aan het begin van het onderzoek bepaald door de projectgroep. Deze locaties zijn voortgekomen uit ideeën die de projectgroep interessant leken. Er was op dat moment nog geen onderzoek gedaan naar deze locaties. De enige locatie waar onderzoek naar is gedaan is locatie 1 Eerste Haad. Jaap de Jong, auteur van een scriptie over het terugbrengen van het Eerste Haad, heeft een schets en uitwerking gemaakt van het zeezwembad. De verwachting was dat dit het zeezwembad was dat het hoogst zou scoren. Dit mede doordat de fysieke constructie ook al is uitgewerkt en die van de andere locaties niet.

Waar ook rekening mee gehouden moet worden is het feit dat locatie 3 Vluchthaven geheel onder beheer is van de gemeente Harlingen. De andere stakeholders die benaderd zijn tijdens dit onderzoek hebben vrijwel geen invloed op deze locatie. Dit verschuift ook de puntentelling bij de resultaten. De Vluchthaven scoort namelijk erg hoog bij de stakeholders, simpelweg omdat zij alleen hun mening hoeven te geven. Wat wel interessant is bij deze locatie is om in een vervolg proces de ondernemers in de haven van Harlingen mee te nemen om te peilen wat zij vinden van een zwembad in de haven.

Een ander discussie punt is het wege van de criteria. De punten toekenning is gedaan op basis van persoonlijke aannames door de auteur van dit onderzoek. Hierbij heeft de auteur zelf punten toegekend aan de criteria op basis van de gevonden informatie via de interviews en gesprekken. De vraag hierbij is of de auteur de verkregen informatie goed heeft begrepen en deze juist heeft omgezet in scores. In het vervolg kan deze puntentelling sterker onderbouwd worden door samen met de stakeholders deze scores toe te kennen.

6. Conclusie en advies

Het doel van dit project was om een van de locaties aan te wijzen die volgens het onderzoek het meest geschikt is als zwemgelegenheid in zee en waarom. Daarnaast zijn er aandachtspunten en adviezen gegeven voor aanvullend onderzoek die het vervolgproces richting geven.

De gemeente Harlingen wil een zwemmogelijkheid in zee creëren om Harlingen aantrekkelijker te maken voor zowel de inwoners als toeristen. Vanuit de projectgroep voor de herontwikkeling van het Westerzeedijkgebied zijn drie locaties geselecteerd die mogelijk zeezwembad kunnen worden. De gemeente heeft echter geen inzicht in de mogelijkheden die er zijn voor een zeezwembad en aan welke randvoorwaarden een dergelijk zwembad moet voldoen. De hoofdvraag die hieruit voortvloeit was:

Welke van drie geselecteerde locaties is het meest geschikt voor de realisatie van een zeezwembad in de gemeente Harlingen?

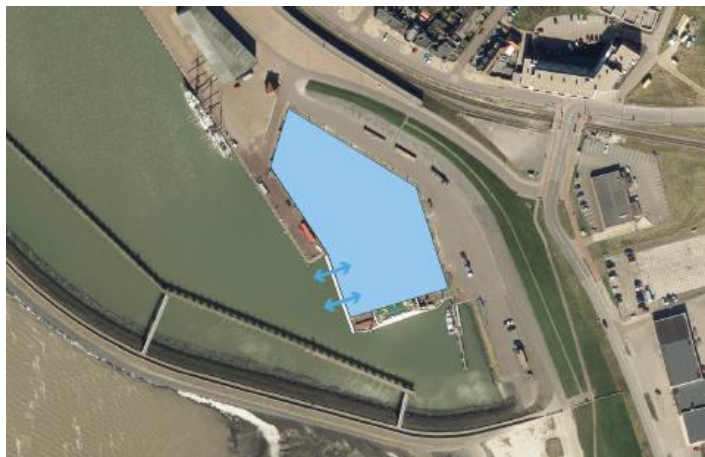
Er zijn in totaal 21 randvoorwaarden onder de onderwerpen ecologie, vergunningen, beheer, onderhoud en draagvlak. De belangrijkste randvoorwaarden voor de realisatie van een zeezwembad zijn gebruik van duurzame materialen, geen ecologische impact op de Waddenzee, de watervergunning, PKB Waddenzee, natuurbeschermingswetvergunning en het uiteindelijke zeezwembad moet door de gemeente Harlingen beheerd worden.

Bij de berekening van haalbaarheid scoort locatie 1 Eerste Haad 37 punten, locatie 2 Zuiderpier 38 punten en locatie 3 Vluchthaven 55 punten. Locatie 3 Vluchthaven is het meest haalbaar. Bij de berekening van de meest belangrijke randvoorwaarden scoort locatie 1 Eerste Haad 16 punten, locatie 2 Zuiderpier 18 punten en locatie 3 Vluchthaven 30 punten. Locatie 3 Vluchthaven is het meest haalbaar kijkende naar de belangrijkste randvoorwaarden.

De hoofdvraag luidt: Welke van drie geselecteerde locaties is het meest geschikt voor de realisatie van een zeezwembad in de gemeente Harlingen? Op basis van de resultaten is het antwoord op deze vraag

Locatie 3 de Vluchthaven (figuur 16).

Bij de berekening van zowel de haalbaarheid als de belangrijkheid van randvoorwaarden scoort locatie 3 Vluchthaven het hoogst. De locatie ligt in de haven van Harlingen en valt onder het

Figuur 16: Locatie 3: Vluchthaven

beheer van de gemeente. Voor de locatie moet een omgevingsvergunning worden aangevraagd. Bij deze locatie is het nog niet duidelijk of er een negatieve impact is op de Waddenzee. Het gebruik van corrosie bestendig en duurzaam materiaal is een randvoorwaarde. Voor deze locatie is de veiligheid een belangrijk aandachtspunt. Het zeezwembad bevindt zich in een haven waar ook schepen varen. Bovendien is de haven erg diep (7 meter bij laagwater en 9 meter bij hoogwater).

Voor locatie 3 Vluchthaven zijn de volgende aandachtspunten en adviezen voor vervolgonderzoeken gegeven die belangrijk zijn voor de uiteindelijke realisatie van een zeezwembad in Harlingen.

Aandachtspunten

Tijdens de realisatie moet er rekening gehouden worden met de veiligheid van de badgasten. Het zwembad grenst aan de haven waar boten en schepen varen. Het water rondom het zwembad kan onrustig zijn. Er moeten extra trappen komen zodat de badgasten die toch in de haven terecht komen het zwembad terug in kunnen komen. Het is ook belangrijk om te bepalen of de badgasten toezicht krijgen terwijl zij aan het zwemmen zijn.

Een ander aandachtspunt is het faciliteren van sanitair en horeca bij het zwembad. Op dit moment is de strandtent op een flink afstand lopen. Het strand zelf is dichtbij, echter zou de route naar het strand verbeterd kunnen worden. De badgasten krijgen dan wel het 'strand gevoel'.

Tot slot moet er gekeken worden naar de invloed op de cultuurhistorie. Als de Vluchthaven een constructie krijgt, moet deze wel aansluiten bij het beeld van de haven. Het verbinden van het zwembad met de haven en de Waddenzee is erg wenselijk volgens de stakeholders. Het multifunctionele gebruik kan hier een rol in spelen. Hierbij kan gedacht worden aan een zwembad waarbij kinderen ook iets leren over de Waddenzee en het verleden van Harlingen met de walvisvaart.

Aanvullend onderzoek

Geadviseerd wordt om een onderzoek te starten voor het modelleren van een constructie. Er moet een constructie ontworpen worden die gemaakt is van duurzaam materiaal en bestendig is tegen het zoute water in de haven. Tevens moet er rekening gehouden worden met het doorspoelen van het water in het zeezwembad. Naast een in- en uitlaat systeem (bijvoorbeeld een sluis) kan er ook gedacht worden aan een drijvende steigerconstructie.

Er wordt ook geadviseerd om een onderzoek te starten die de ecologische impact van de constructie op de Waddenzee onderzoekt. Locatie 3 bevindt zich in de haven van Harlingen, maar eventuele vervuiling van het zwembadwater komt ook terecht in de Waddenzee. Deze mogelijke impact moet onderzocht worden.

Tot slot is een onderzoek naar de herkomst van het slik op het strand erg wenselijk. Het strand blijft een locatie waar veel bezoekers naar toe komen. Het opruimen van het slik vergroot zowel de toestroom van bezoekers als het beeld van de Waddenzee en Harlingen zelf.

Bronvermelding

- Arch Daily. (2008, juni 25). *Kastrup Sea Bath*. Opgeroepen op april 23, 2018, van Arch Daily: <https://www.archdaily.com/2899/kastrup-sea-bath-white-arkitekter-ab>
- van Assen, S., & Hartman, A. (2017, juni). *Friese badcultuur .TOEN*. Inventarisatie en beschrijving Friese badcultuur 19^e eeuw. Leeuwarden: Auteur.
- Crow. (2015, juli 22). *Multicriteria-analyse (MCA)*. Opgeroepen op februari 27, 2018, van Kennisplatform Crow: <https://www.crow.nl/kennis/bibliotheek-verkeer-en-vervoer/kennisdocumenten/multicriteria-analyse-mca>
- De Nieuwe Afsluitdijk. (2017). *Ontdek De Nieuwe Afsluitdijk*. Opgeroepen op april 24, 2018, van De Afsluitdijk: <https://www.deafsluitdijk.nl/wp-content/uploads/2018/03/DNA-20mrt-compressed.pdf>
- Drost, H. (1940, augustus). *Het verlaagde gedeelte van de afsluitende dwarsdam van het eerste haad*. Een verkenning naar een zwemgelegenheid aan zee bij Harlingen. Harlingen: de Jong, J.
- Gemeente Harlingen. (2015, Oktober). *Ontwikkelplan Westerzeedijkgebied*. Opgeroepen op December 21, 2017, van Gemeente Harlingen: <https://www.harlingen.nl/document.php?m=95&fileid=41096&f=997a83838c4eb5f125d97498d10974a6&attachment=1&c=31741>.
- Gemeente Harlingen. (2016, juli 20). *Waarom ligt het strand onder de waddenslik?* Opgeroepen op april 23, 2018, van Gemeente Harlingen: https://www.harlingen.nl/inwoners/nieuws_42144/item/waarom-ligt-het-strand-onder-de-waddenslik_33326.html
- Gemeente Harlingen. (2017a, januari 17). *Gemeente koopt kunststofsteiger voor strandgasten*. Opgeroepen op april 23, 2018, van Gemeente Harlingen: https://www.harlingen.nl/inwoners/nieuws_42144/item/gemeente-koopt-kunststofsteiger-voor-strandgasten_34975.html
- Gemeente Harlingen. (2017b, april 24). *Plan Van Aanpak Gebiedsontwikkeling Westerzeedijk*. Geraadpleegd op april 24, 2018, van Hannemahuis: www.hannemahuis.nl/document.php%3Fm%3D95%26fileid%3D53380%26f%3Db148b1dc918c11dee4b0ea6ef52ebe7e%26attachment%3D1%26c%3D36139+%&cd=1&hl=nl&ct=clnk&gl=n
- Gemeenteraad Harlingen. (2016). *Motie conform artikel 34 van het RvO van de raad van de gemeente Harlingen*. Motie artikel 34 RvO. Harlingen: Gemeenteraad Harlingen.
- Gemeente Harlingen. (2018, januari). *Voorstel Open plan proces Westerzeedijkgebied*. Opzet Open Plan Proces Westerzeedijkgebied Harlingen. Harlingen: Gemeente Harlingen.
- Gemeente Súdwest-Fryslân. (2016, november 18). *Uitvoeringsplan De Nieuwe Afsluitdijk 2017-2020*. Opgeroepen op februari 06, 2018, van Gemeente Súdwest-Fryslân: <https://www.gemeentesudwestfryslan.nl/document.php?m=57&fileid=140236&f=6d3259a9534e34fdde1dd6a8d09e439b&attachment=1&c=70966>

- Groendoen. (2018). *Het Harlingerstrand*. Opgeroepen op 26 maart, 2018, van Groendoen: <https://groendoen.frl/friesland/harlingerstrand/>
- Hellendoorn, J. (2001). *Evaluatiemethoden ex ante: een introductie*. Den Haag: Sdu Uitgevers.
- de Jong, J. (2013). *Het Eerste haad*. Een verkenning naar een zwemgelegenheid aan zee bij Harlingen. Harlingen: Auteur.
- Leeuwarder Courant. (2017, augustus 10). *Raad van State zet streep door aanleg jachthaven Harlingen*. Opgeroepen op februari 26, 2018, van Leeuwarder Courant: <http://www.lc.nl/friesland/Raad-van-State-zet-streep-door-aanleg-jachthaven-Harlingen-22416682.html>
- Marketing Service Büsum. (2018, april 1). *Familienlagune Perlebucht*. Opgeroepen op april 23, 2018, van Buesum: <http://www.buesum.de/nordseeurlaub/strand-und-baden/familienlagune-perlebucht.html>
- Ministerie van VROM. (2007, januari). *Ontwikkeling van de wadden voor natuur en mens*. Opgeroepen op april 12, 2018, van Ministerie van VROM: http://www.waddenzee.nl/fileadmin/content/Dossiers/Overheid/pdf/Derde_Nota_Waddenzee_deel_4.pdf
- Omroep Fryslân. (2016, juli 24). *Dikke laag slib bedekt strand Harlingen*. Opgeroepen op februari 06, 2018, van Omroep Fryslân: <https://www.omroepfryslan.nl/nieuws/651979-dikke-laag-slib-bedekt-strand-harlingen>
- Port of Harlingen. (2016, mei 10). *Strategisch Perspectief: Inleiding op profielschetsen havengebieden Port of Harlingen*. Opgeroepen op februari 26, 2018, van Harlingen: <https://www.harlingen.nl/document.php?m=95&fileid=44926&f=95b1f0437df8a67cd00deec06c2813ef&attachment=0&a=991>
- Reinshagen, E. (2007, Augustus). *Formalisering van toekenning van gewichten binnen een Multi Criteria Analyse*. Opgeroepen op februari 27, 2018, van Universiteit Twente: http://essay.utwente.nl/713/1/scriptie_Reinshagen.pdf
- Rijkswaterstaat. (2016, februari 29). *Zwemwaterprofiel Harlinger Strand*. Opgeroepen op april 23, 2018, van Zwemwater: <http://www.zwemwater.nl/zwr/api/files/6039324>
- Sense of Place. (2016, april 12). *De Kromme Horne*. Opgeroepen op april 23, 2018, van Sense of Place: <https://www.sense-of-place.eu/project/zeezwembad-wierum-2/>
- van der Weide, A.-M. (2017, juni 04). *Mogelijkheden project Wierum buitendijks*. Opgeroepen op april 23, 2018
- Waddenzee Werelderfgoed. (2018, Maart). *Merkgids Waddenzee Werelderfgoed*. Opgeroepen op mei 2, 2018, van Visitwadden: <https://www.visitwadden.nl/uploads/bestanden/69a19561-5acc-4f7a-80d3-d6d9f886cc5e>

Bijlage I – Handleiding interview

Doel en resultaat van de interviews

De groepsgesprekken en interviews die plaats gaan vinden, hebben de focus op het verkrijgen van informatie van de stakeholders. Hierbij worden de stakeholders gevraagd om invulling te geven op de definities van de onderwerpen ecologie, beleid, onderhoud, beheer. Hieruit blijkt ook of de gevonden informatie via het literatuuronderzoek aansluit op de bevindingen.

De stakeholders die hierbij worden benaderd zijn medewerkers van:

- Gemeente Harlingen
- Wetterskip Fryslân
- Provincie Fryslân
- Rijkswaterstaat
- Waddenvereniging

Tijdens de gesprekken en interviews wordt er doorgevraagd indien dit nodig is. Deze blueprint geeft een leidende draad voor de echte gesprekken en interviews.

Inleiden gesprek/interview

- Bedankt voor aanwezigheid, voorstellen
- Doel en resultaat onderzoek
- Ik stel vragen over de locaties en onderwerpen/randvoorwaarden m.b.t. het zeezwembad
 - Laten zien 3 locaties op de kaart
 - Onderwerpen toelichten, ecologie, vergunningen, beheer en onderhoud
- Wat verwacht ik van de stakeholder(s)
- Opnemen gesprek, ja/nee (is voor eigen administratie)
- Anoniem, alleen namens de organisatie
- Belangstelling voor het eindproduct
- Nog vragen?

Leidende vragen tijdens gesprek/interview

1. Over welk gedeelte van het gebied heeft uw organisatie zeggenschap?
 - Aangeven op kaart van het kustgebied en de haven van Harlingen
2. Wat zijn volgens u de knelpunten van deze drie voorgestelde locaties?
 - Ook doorvragen waarom hij/zij dat zo ziet
3. Zijn er ook kansen die u ziet bij de realisatie van deze zwemmogelijkheden?
 - Ook doorvragen waarom hij/zij dat zo ziet
4. Met welke randvoorwaarden binnen de onderwerpen ecologie, vergunningen, beheer en onderhoud moet rekening gehouden worden wanneer de verschillende locaties gerealiseerd willen worden?
 - Locaties apart bevragen

5. Welke van de drie locaties is volgens u het meest geschikt voor een mogelijk zeezwembad?
Hierbij ook kijkend naar de voorafgaande vragen.
 - Ook doorvragen waarom hij/zij dat zo ziet
6. Zijn er andere mogelijke locaties waar u de realisatie van een zeezwembad mogelijk acht?
 - Hier kan ook de kaart bij gebruikt worden
 - Ook doorvragen waarom hij/zij dat zo ziet

Afsluiting

- Samenvatting van het gesprek
- Vragen of er nog toevoegingen zijn
- Bedank woord

Bijlage II – Handleiding enquête

Achtergrondinformatie

Tegenwoordig is zwemmen in de Waddenzee voor de provincie Friesland niet meer vanzelfsprekend. De gemeente Harlingen besloot om in 1997 een strand aan te leggen, waardoor de zwemgelegenheid 'Het Eerste Haad' in zee verdween. Het strand wordt tot op heden geërodeerd door wind en water en heeft een probleem met aanspoelend slik en organisch materiaal. Zwemmen en recreëren op het strand van Harlingen is hierdoor lastig en minder aantrekkelijk geworden.

Om het kustgebied van Harlingen weer een kwaliteitsimpuls te geven, is er een opgave opgesteld vanuit het programma DNA (De Nieuwe Afsluitdijk). Een onderdeel van deze opgave is de herontwikkeling van het Westerzeedijkgebied. Op 23 januari 2018 is er een open plan proces geweest voor belangstellenden. Hieruit kwam onder andere naar voren dat er weer een goede zwemgelegenheid in zee gerealiseerd moet worden in de gemeente Harlingen om het strand aantrekkelijker te maken voor zowel de inwoners als toeristen en ondernemers.

Vanuit de projectgroep voor de herontwikkeling van het Westerzeedijkgebied zijn er vervolgens drie locaties geselecteerd die een potentieel zeezwembad kunnen worden (figuur 1).

- Locatie 1 Eerste Haad
- Locatie 2 Zuiderpier
- Locatie 3 Vluchthaven

Voor het onderzoek is het relevant om erachter te komen wat het draagvlak is voor een zeezwembad vanuit de inwoners van Harlingen. Wanneer er draagvlak is vanuit de inwoners, is de kans groter dat de realisatie van een zeezwembad een feit is.

Figuur 17: Onderzoekslocaties zwemgelegenheid in zee

Doel en resultaat van de enquête

De enquête die afgenomen wordt in Harlingen heeft als doel om het draagvlak vanuit de inwoners van de gemeente Harlingen te bepalen. De doelgroep bij deze enquête zijn de inwoners van de gemeente Harlingen. Voor het onderzoek wordt gestreefd naar minimaal 100 respondenten.

Vanuit het ingenieursbureau Sweco is de vraag gekomen om twee mogelijkheden binnendijs ook mee te nemen in de enquête. Zij zijn benieuwd wat de inwoners van Harlingen en omstreken vinden van deze mogelijkheden.

De gemeente Harlingen geeft aan dat er draagvlak vanuit de bewoners is, wanneer minimaal 70% van de respondenten aangeeft een zeezwembad te wensen,

Tijdens de enquête komen de volgende onderwerpen aan bod:

- Leeftijdscategorie
- Betrokkenheid ontwikkeling
Westerzeedijkgebied
- Moet er een (zee)zwembad komen ja/nee
en waarom?
- Keuze uit de 3 locaties en waarom
- Risico's
- Kansen
- Gewenste activiteiten
- Andere locatie?

Hoofdvraag enquête

Is er vanuit de inwoners van de gemeente Harlingen draagvlak voor het aanleggen van een zeezwembad?

Onderzoekspopulatie

Onder de onderzoekspopulatie vallen de inwoners van de gemeente Harlingen. De enquête wordt afgenomen in de winkelstraat van Harlingen en op de Westerzeedijk.

Data analyse

De leeftijdscategorie laat zien welke leeftijden een bepaalde voorkeur hebben voor het zeezwembad en de ligging daarvan. De betrokkenheid laat zien in hoeverre de inwoners zich met het project rondom de inrichting Westerzeedijkgebied verbonden voelen. De vraag of er een zeezwembad moet komen en waarom laat zien of de inwoners achter het idee staan van een zeezwembad of niet. De drie locaties zijn in de enquête aangeboden zodat de inwoners een voorkeur kunnen geven aan een locatie. De risico's en kansen van een zeezwembad zijn gevraagd en er is gevraagd of er andere activiteiten zijn die de inwoners graag willen zien in het kustgebied, eventueel in combinatie met een zeezwembad. Tot slot hebben de inwoners de mogelijkheid om zelf een locatie aan te geven voor een zeezwembad.

De informatie is vergeleken met elkaar door middel van grafieken en tabellen. De resultaten zijn vervolgens verwerkt tot een conclusie waaruit voorkomt of er draagvlak is vanuit de inwoners of niet en in welke mate. De gemeente Harlingen geeft aan dat er draagvlak is wanneer minimaal 70% van de inwoners van Harlingen achter de realisatie van een zeezwembad staat. Deze conclusie is bepaald door de mate waarin positieve antwoorden zijn gegeven op de vragen met betrekking tot het realiseren van het zeezwembad.

Risico's en knelpunten

Bij het afnemen van enquêtes zijn meerdere risico's aanwezig. Wanneer de enquête af wordt genomen, is er een kans dat de inwoners die benaderd worden niet mee willen werken aan het onderzoek. Een lage respons betekent dat het onderzoek minder betrouwbaar is. Hier moet rekening mee gehouden worden. Wanneer er een lage respons is bij de eerste poging, moet er een tweede moment ingepland worden om de enquête nog een keer af te nemen. Een ander risico is dat de respondenten de vragen half of niet naar waarheid invullen. De resultaten zijn daardoor niet of minder bruikbaar. Hier wordt rekening mee gehouden door de vragen kort en duidelijk te stellen. De enquête zelf moet ook niet te lang zijn.

Enquête (zee)zwemgelegenheid Westerzeedijkgebied, Harlingen

Bedankt voor uw deelname aan deze enquête. De enquête bevat 11 vragen en het invullen neemt slechts enkele minuten van uw tijd in beslag.

Vanuit de gemeenteraad van Harlingen is de vraag gekomen wat de mogelijkheden zijn voor een zeezwemgelegenheid in Harlingen. Tijdens de eerste bijeenkomst van het open plan proces van het Westerzeedijkgebied op 23 januari 2018 is naar voren gekomen dat er ook vanuit een aantal inwoners van Harlingen en andere geïnteresseerden en belanghebbenden vraag is naar een zeezwemgelegenheid.

Momenteel ben ik, Renate Trebert, bezig met mijn afstudeerproject rondom de mogelijke locaties voor een zeezwemgelegenheid in de gemeente Harlingen. Met deze enquête wil ik het draagvlak onder de inwoners van Harlingen oment de verschillende locaties die door de projectgroep van de ontwikkeling van het Westerzeedijkgebied zijn aangewezen.

Uw input voor deze enquête is anoniem en wordt gebruikt in de afstudeerscriptie om het draagvlak vanuit de bevolking van de gemeente Harlingen te peilen.

1. Wat is uw leeftijd?

- ☐ Jonger dan 20 jaar
- ☐ 20 - 40 jaar
- ☐ 40 - 65 jaar
- ☐ Ouder dan 65 jaar

2. Was u aanwezig bij het open plan proces van het Westerzeedijkgebied op 23 januari 2018?

- ☐ Ja
- ☐ Nee

3. Vindt u dat er een zeezwemgelegenheid gerealiseerd moet worden?

- ☐ Ja
- ☐ Nee

Hieronder is een kaart te zien van het Westerzeedijkgebied in Harlingen. Op de kaart worden verschillende locaties weergegeven voor een (zee)zwemgelegenheid. De volgende vragen gaan over deze locaties.

4. Welke locaties voor een (zee)zwemgelegenheid hebben uw voorkeur?
(meerdere antwoorden mogelijk)

- ☐ 1. Eerste Haad aan het strand
- ☐ 2. Zuiderpier
- ☐ 3. Vluchthaven

5. Heeft u ideeën over andere mogelijke locaties voor een (zee)zwemgelegenheid in het Westerzeedijkgebied?

(Voor deze vraag mag ook de bijgevoegde kaart op de laatste pagina gebruikt worden)

8. Ziet u ook kansen bij het realiseren van een zeezwemgelegenheid? Zo ja, welke?

- ☐ Meer bezoekers Harlingen
- ☐ Toename recreatiemogelijkheden
- ☐ Meer mogelijkheden voor ondernemers
- ☐ Beter algemeen beeld Harlingen

☐ Anders

9. Ziet u ook risico's bij het realiseren van een zeezwemgelegenheid? Zo ja, welke?

- ☐ Te veel toeristen in Harlingen
 - ☐ Hoge kosten voor onderhoud en beheer
 - ☐ Hygiënisch onvoldoende (algen bv.)
 - ☐ Neemt veel ruimte in
 - ☐ Te weinig behoefte

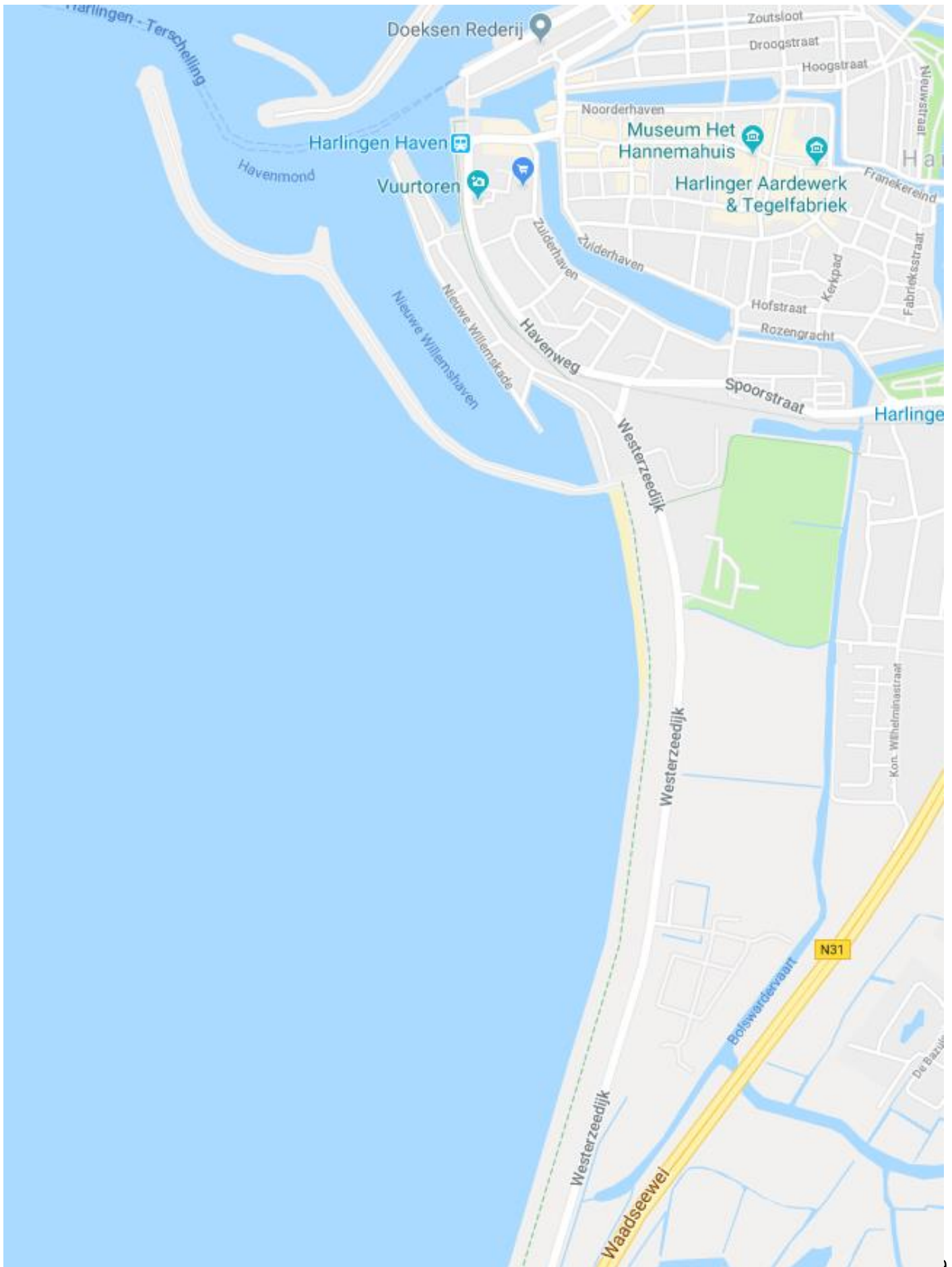
 - ☐ Anders
-

10. Zijn er andere activiteiten die u graag (eventueel in combinatie met een zwemgelegenheid) wilt zien rondom het kustgebied van Harlingen? Zo ja, welke?

- ☐ Kanoën
 - ☐ Suppen
 - ☐ Plek voor huisdieren
 - ☐ Ligbedden/stoelen
 - ☐ Strandsporten zoals volleybal
 - ☐ Festivalterrein

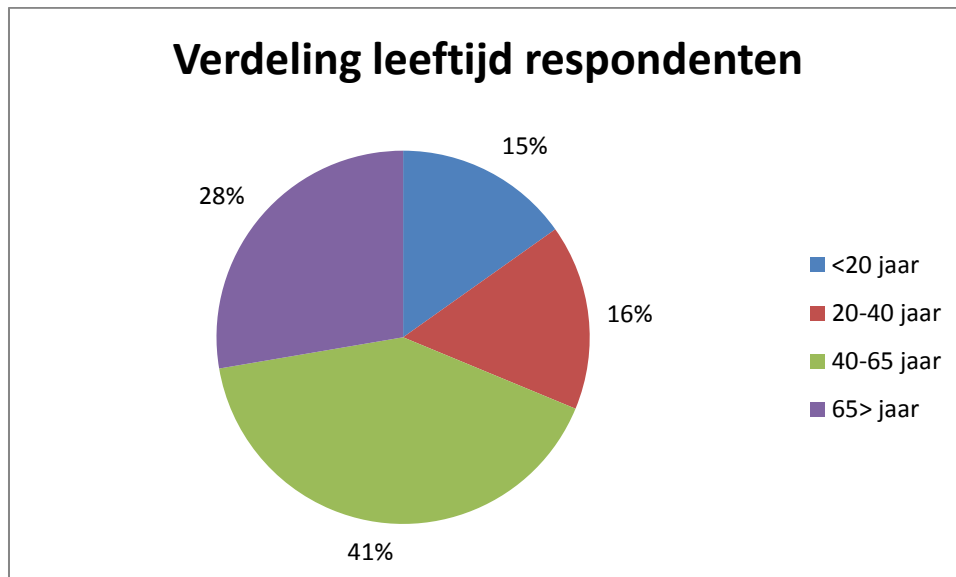
 - ☐ Anders
-

Kaart Westerzeedijkgebied

Bijlage III – Resultaten enquête

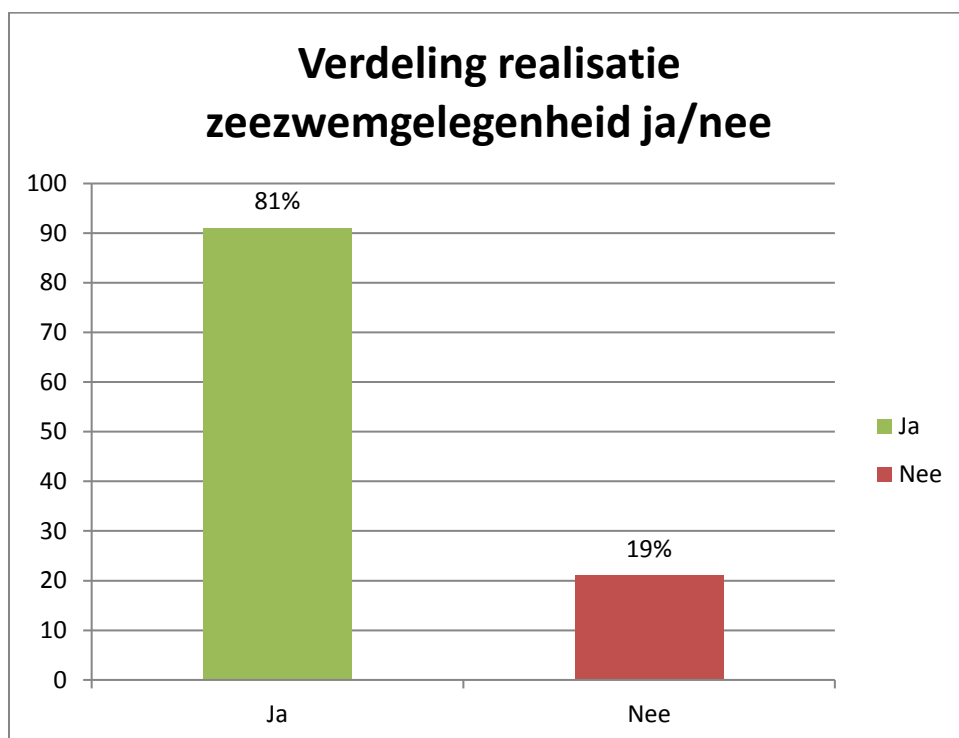
Wat is uw leeftijd?

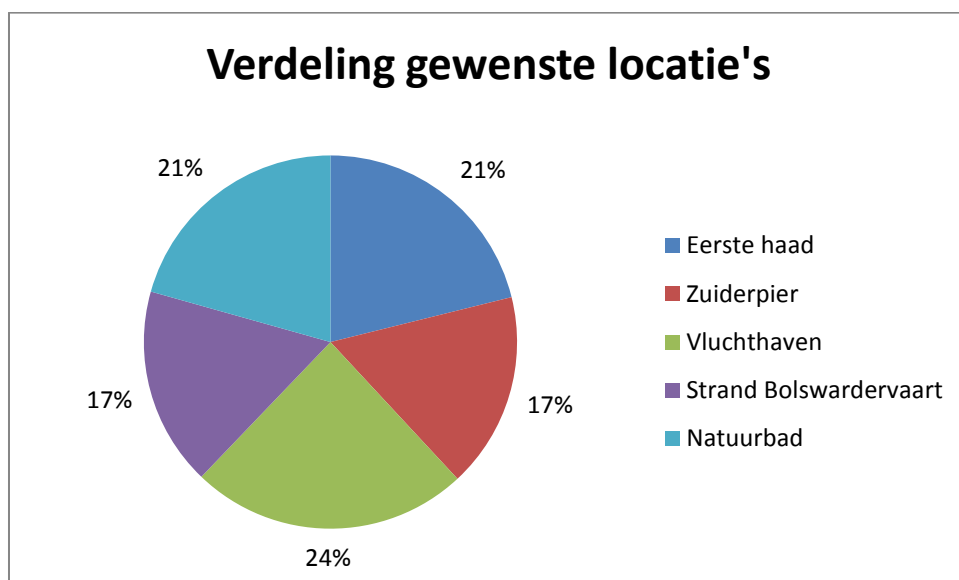
Was u aanwezig bij het open plan proces van het Westerzeedijkgebied op 23 januari 2018?

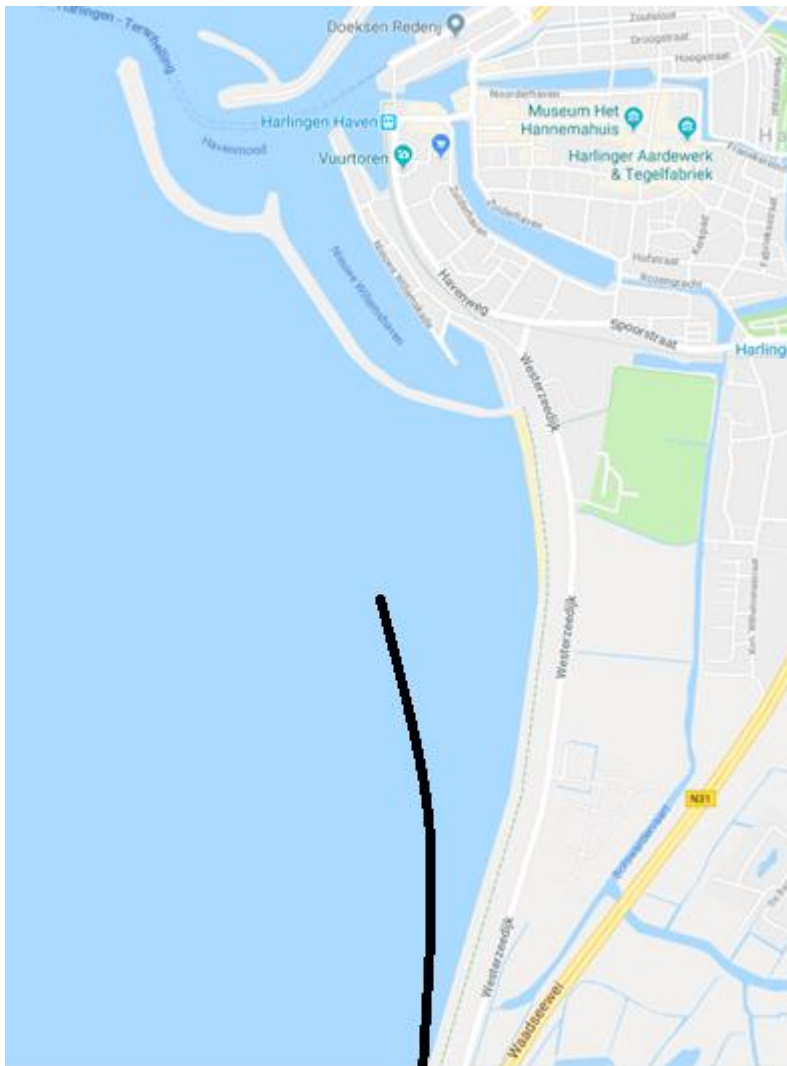
Vindt u dat er een zeezwemgelegenheid (buitendijks) gerealiseerd moet worden?

Welke locaties voor een (zee)zwemgelegenheid hebben uw voorkeur? (meerdere antwoorden mogelijk)

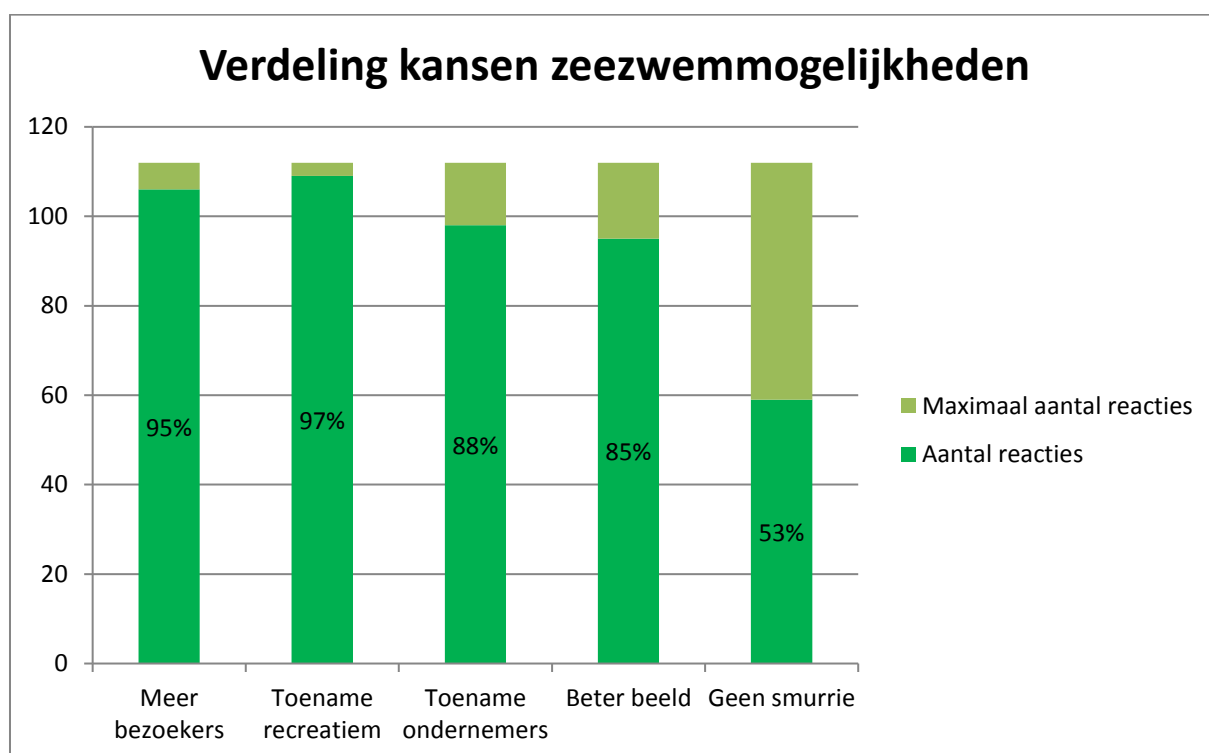
Heeft u ideeën over andere mogelijke locaties voor een (zee)zwemgelegenheid in het Westerzeedijkgebied?

- Geen zeezwembad maar gewoon het slikprobleem oplossen
- Een soort dam aanleggen om de slikstroom om te leiden richting de haven (zie afbeelding)

-
-

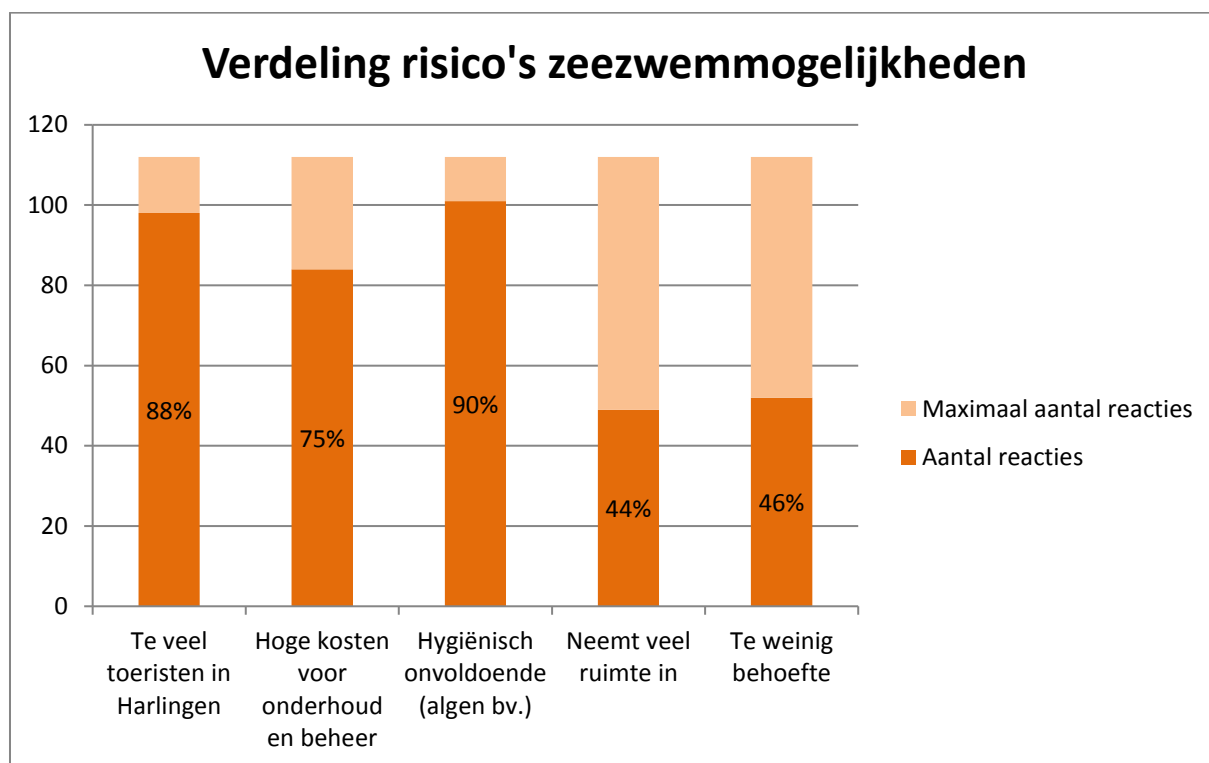
Ziet u ook kansen bij het realiseren van een (zee)zwemgelegenheid? Zo ja, welke?

Anders:

Kansen binnendijks	Kansen buitendijks
Harlingen wordt aantrekkelijker voor iedereen	Levendigheid van het strand en de stad wordt groter
Zelfs beter voor de huizenmarkt	Met het beter beeld wordt er ook verbinding gemaakt met het Waddengebied
Kwaliteit wordt ook overgebracht op andere activiteiten	Eilandtoeristen blijven langer in Harlingen, beter voor de horeca
Mensen komen sneller de deur uit	Goed idee, hopelijk komt er ook een oplossing voor het slikprobleem
Grotere toestroom van nieuwe inwoners	Het zou leuk zijn als er ook meer ijskraampjes komen bij het strand

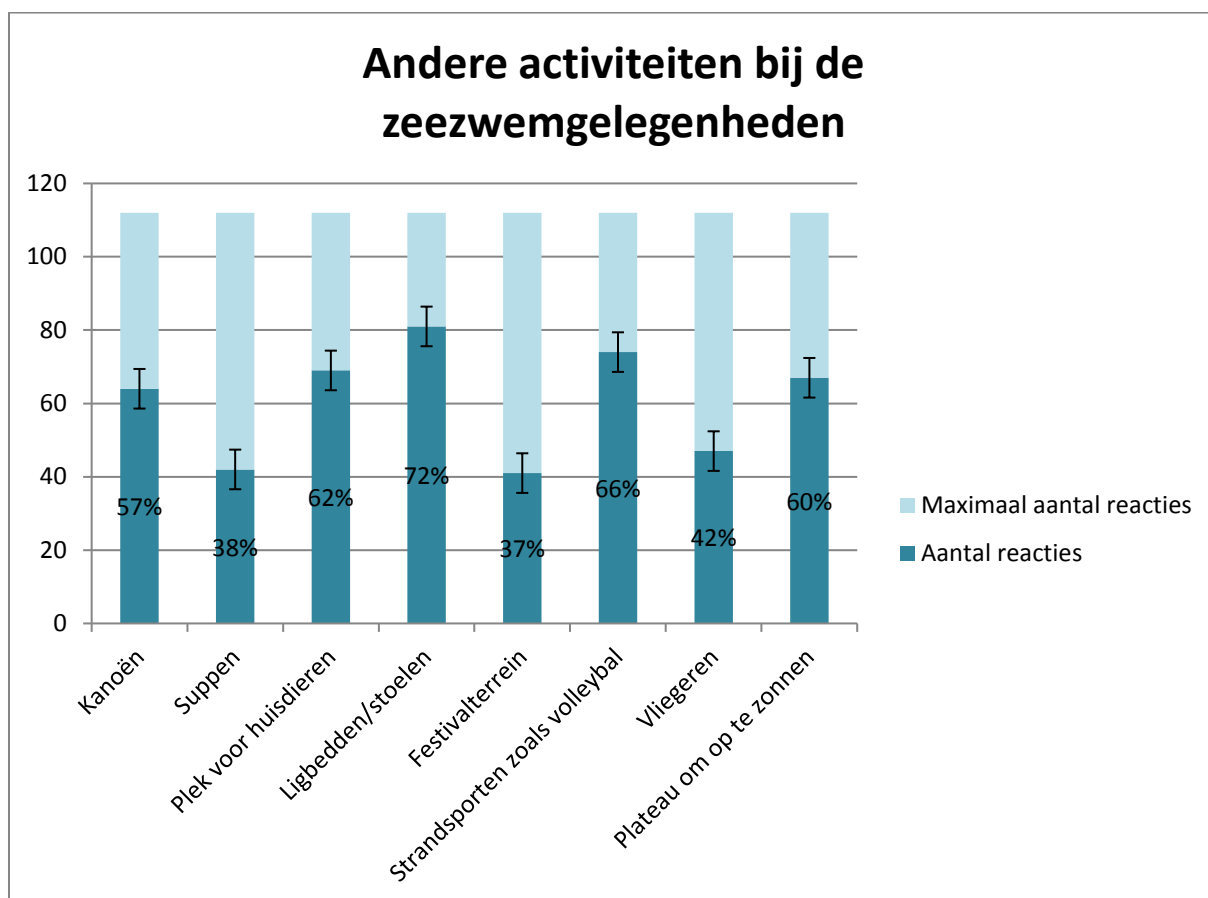
Ziet u ook risico's bij het realiseren van een (zee)zwemgelegenheid? Zo ja, welke?

Anders:

Risico's binnendijs	Risico's buitendijs
Waar moeten de bezoekers parkeren?	Met een zeezwembad blijft de zwarte smurrie helaas
Er moet rekening gehouden worden met de kans dat er overlast komt in de avond. Zeker kijkende naar festivals e.d.	Hangstrand voor jongeren, gepaard met lawaai en rommel
Een strand aan de Bolswardervaart brengt ook hangjongeren mee.	Het strand wordt aantrekkelijker en door de toestroom van mensen zal er zeker meer afval worden achtergelaten.
Er is op dit moment al weinig ruimte voor auto's, laat staan als er nog meer mensen komen voor dit soort dingen	Hygiënisch gezien ook kijken naar de sigaretten en ander afval wat mensen achterlaten
Meer geluidsoverlast	Er is een kans dat het zwarte slik ook in het zeezwembad terecht komt, lost niks op.
	Constructies die uitsteken wanneer het eb is, lelijk gezicht
	Zuiderpier en Vluchthaven hebben geen 'strand gevoel'.
	Geen toiletten bij Zuiderpier

Zijn er andere activiteiten die u graag (eventueel in combinatie met een zwemgelegenheid) wilt zien rondom het kustgebied van Harlingen? Zo ja, welke?

Anders:

Activiteiten binnendijs	Activiteiten buitendijs
Mogelijkheid voor de aanleg van sloepen e.d.	Kitesurfen
Ook activiteiten voor de kleinsten, misschien entertainment vanaf de camping	Bodyboards en ander watermateriaal verkopen
	Strandtent met verhuur van watersportmaterialen

Bijlage IV – Randvoorwaarden van de stakeholders

Ecologie		
Eerste Haad	Zuiderpier	Vluchthaven
De effecten van het zeezwembad moeten ecologisch onderzocht worden	De effecten van het zeezwembad moeten ecologisch onderzocht worden	De effecten van het zwembad moeten ecologisch onderzocht worden
Graag ook een zwembad die het beeld van het Waddengebied verbeterd	Graag ook een zwembad die het beeld van het Waddengebied verbeterd	Elementen toevoegen die de Waddenzee met het zwembad verbinden
Rekening houden met Natura-2000	Rekening houden met Natura-2000	Mag niet botsen met andere stakeholders in dat gebied
Vergunningen en beleid		
Eerste Haad	Zuiderpier	Vluchthaven
Omgevingsvergunning	Omgevingsvergunning	Omgevingsvergunning
Natuurbeschermingswet vergunning	Natuurbeschermingswet vergunning	
Er mag in de Waddenzee geen bebouwing worden opgericht of geplaatst *	Er mag in de Waddenzee geen bebouwing worden opgericht of geplaatst *	
Watervergunning voor het bouwen van een bouwwerk	Watervergunning voor het bouwen van een bouwwerk	
Beheer en onderhoud		
Eerste Haad	Zuiderpier	Vluchthaven
De gemeente Harlingen beheert het zwembad	De gemeente Harlingen beheert het zwembad	De gemeente Harlingen beheert het zwembad
Het zeezwembad moet storm bestendig zijn of weg te halen zijn in dat seizoen	Het zeezwembad moet storm bestendig zijn of weg te halen zijn in het stormseizoen	
Zwembad moet eens in de zoveel tijd worden gebaggerd i.v.m. ophopend slik	Zwembad moet eens in de zoveel tijd worden gebaggerd i.v.m. ophopend slik	

Het zeezwembad moet bestendig zijn tegen kruierend ijs of weg te halen zijn in dat seizoen	Het zeezwembad moet bestendig zijn tegen kruierend ijs of weg te halen zijn in dat seizoen	
Gebruik van sterk materiaal wat tegen zout kan om de onderhoudskosten te verminderen	Gebruik van sterk materiaal wat tegen zout kan om de onderhoudskosten te verminderen	Gebruik van sterk materiaal wat tegen zout kan om de onderhoudskosten te verminderen
Er moet goed onderzocht worden wat de veiligheidsrisico's zijn bij een dergelijke constructie. Bezoekers kunnen over de rand klimmen en in de stroming komen of zichzelf bezeren.	Er moet goed onderzocht worden wat de veiligheidsrisico's zijn bij een dergelijke constructie. Bezoekers kunnen over de rand klimmen en in de stroming komen of zichzelf bezeren.	Er moet goed onderzocht worden wat de veiligheidsrisico's zijn bij een dergelijke constructie. De vluchthaven is erg diep (7 meter bij laagwater en 9 meter bij hoogwater).
* Nieuwe bebouwing in de nabijheid van de Waddenzee mag alleen plaatsvinden binnen de randvoorwaarden van het nationaal ruimtelijk beleid. Als het bouwwerk kleiner is dan 30m² dan geldt er geen vergunningplicht. Bouwen in de Waddenzee is verboden volgens het PKB Waddenzee. De PKB Waddenzee geldt alleen bij vergunning plichtige activiteiten. De bouwhoogte moet aansluiten bij de bestaande bouwhoogte en de functie van het bouwwerk moet aansluiten bij de aard van het landschap.		
(Ministerie van VROM, 2007)		

Bijlage V – Stakeholdermatrix

	Gemeente Harlingen	Wetterskip Fryslân	Provincie Fryslân	Rijkswaterstaat	Waddenvereniging	Conclusie
Ecologie	De gemeente Harlingen geeft aan dat ecologie een belangrijk aspect is waar goed rekening mee gehouden moet worden. Gebruik van duurzaam materiaal is een pré. Hoe meer steun er is vanuit de stakeholders, des te groter de kans is van slagen.	Het plaatsen van een strekdam om het water af te sluiten van de Waddenzee wordt het liefst gebouwd van basalt of stortsteen. Is het ook een mogelijkheid om een onderzoek te doen naar het slik en de herkomst hiervan?	Tijdens de constructie van een zeezwembad moet er rekening gehouden worden met de invloed op het ecosysteem. Wanneer er rekening wordt gehouden met de natuur. Er moet goed gekeken worden naar de wet- en regelgeving voor de Waddenzee. Een koppeling tussen de bezoeker en de Waddenzee is wenselijk.	Mede doordat de zeezwembaden van locatie 1 en 2 in de Waddenzee zijn gepositioneerd moet er goed rekening gehouden worden met de natuur. Het is belangrijk dat de invloed van de constructie onderzocht wordt voordat deze er daadwerkelijk komt. Wellicht is locatie 3, de Vluchthaven de beste optie om verder te onderzoeken.	Het mooiste scenario is wanneer de zeezwembaden een goede koppeling hebben met het Waddengebied. Hierbij wordt het beeld van Waddenzee Werelderfgoed versterkt. Bijvoorbeeld mosselkweek te combineren met het Eerste Haad en de Zuiderpier. Locatie 3 heeft waarschijnlijk het minste impact.	Alle stakeholders vinden de ecologie van de Waddenzee belangrijk. De Waddenzee is een bijzonder gebied met veel flora en fauna. Bescherming en genoeg onderzoek naar de effecten is nodig.
Vergunningen en beleid	De gemeente Harlingen geeft aan dat er een omgevingsvergunning moet worden aangevraagd voor alle locaties. Locatie 3 Vluchthaven heeft alleen de Omgevingsvergunning nodig en toestemming van de gemeente. De andere locaties zijn verbonden aan veel andere vergunningen en restricties.	Wetterskip Fryslân is verantwoordelijk voor de primaire waterkering. Ze zijn tevens vergunningsverlener van de watervergunning.	De Wet natuurbescherming is van toepassing bij de zeezwembaden van locatie 1 en 2. Locatie 3 is voor de gemeente.	Nieuwe bebouwing in de nabijheid van de Waddenzee mag alleen plaatsvinden binnen de randvoorwaarden van het nationaal ruimtelijk beleid. Als het bouwwerk kleiner is dan 30m ² dan geldt er geen vergunningplicht. De PKB Waddenzee geldt alleen bij vergunning plichtige activiteiten.	Lijkt op het project van Sense of Place bij Wierum. Het juridische aspect is zeer belangrijk bij de realisatie van een dergelijk project. Alles moet duidelijk beschreven staan en gepland worden. Er moet rekening gehouden worden met het PKB Waddenzee. De locatie in de vluchthaven is juridisch gezien een betere locatie.	Gemeente Harlingen, Wetterskip Fryslân, Provincie Fryslân en Rijkswaterstaat hebben ieder een vergunning die aangevraagd moet worden voor locatie 1 en 2. Bij locatie 3 is alleen gemeente Harlingen belangrijk. PKB Waddenzee is belangrijk.

Beheer en onderhoud	De gemeente Harlingen is eigenaar van de vluchthaven en het aangelegde strand. Wetterskip Fryslân is eigenaar van de grond onder het strand. De gemeente Harlingen zorgt voor het onderhoud aan het strand.	Wetterskip Fryslân is beheerder van de primaire waterkering en de grond onder het strand. De gemeente Harlingen is eigenaar van het strand dat op de grond van het Wetterskip is gespoten. Het Wetterskip wil de zeezwembaden niet beheren.	Het is belangrijk om te kijken naar de mogelijkheid om de zeezwembaden van locatie 1 en 2 weg te kunnen halen mocht dit nodig zijn.	Rijkswaterstaat is beheerder van de Waddenzee. Volgens het PKB Waddenzee mogen er geen bouwwerken in de Waddenzee geplaatst worden. Aan de rand van de Waddenzee is het echter wel mogelijk binnen bepaalde kaders*.	Het beheer en onderhoud moet via de gemeente worden geregeld. Nogmaals wordt er verwezen naar het PKB Waddenzee. Hier moet goed rekening mee gehouden worden.	Beheer van locatie 1 en 2 moet nog bepaald worden. Locatie 3 wordt door de gemeente Harlingen beheerd en onderhouden. Het kunnen weghalen van de constructie is een pre voor locatie 1 en 2
Draagvlak	De gemeente Harlingen is al een tijd bezig met het herinrichten van het Westerzeedijkgebied. De problemen met het aanspoelende slik vragen om een oplossing. De realisatie van een zeezwembad is erg wenselijk voor een kwaliteitsvergroting van toerisme en recreatie. Het draagvlak is groot.	Wetterskip Fryslân heeft een sterke voorkeur voor locatie tijdens dit project. Bij het realiseren van locatie 1 en 2 wordt er aan de primaire kering gebouwd, wat Wetterskip sterk afraadt. Wetterskip Fryslân wil wel meewerken in het vervolgproces maar zien het somber in voor locatie 1 en 2. Grootste kans van slagen is bij de Vluchthaven, wat zij tevens een mooie zwemlocatie vinden.	De provincie Fryslân is terughoudend wat betreft een zeezwembad. Het is een interessant project waar wel veel wet- en regelgeving tegen zit. Goed plannen en communiceren is van belang.	Rijkswaterstaat focust zich voornamelijk op de wet- en regelgeving. Het is een leuk project en willen graag input geven, mits het juridisch haalbaar is. Voorkeur gaat uit naar de Vluchthaven waar de gemeente Harlingen verantwoordelijk is.	De Waddenvereniging staat positief tegenover het project. Zolang er aan kan worden getoond dat er geen negatieve ecologische impact op de Waddenzee komt, steunen zij het project. Ze zien graag dat de Waddenzee een positief impuls krijgt m.b.t. het beeld van de Waddenzee.	Bij alle stakeholders is draagvlak aanwezig. Het Wetterskip Fryslân geeft echter aan dat locatie 1 en 2 weinig steun krijgen. De Waddenvereniging ziet ook liever dat locatie 3 wordt gerealiseerd, aangezien deze niet direct in de Waddenzee ligt. De andere stakeholders zijn positief maar geven aan dat er goed rekening gehouden moet worden met de natuur en vergunningen

Conclusie	De gemeente Harlingen staat positief tegenover het project, mede doordat de toeristische sector een boost krijgt. De gemeente Harlingen is verantwoordelijk voor het onderhoud en beheer van locatie 3.	Wetterskip Fryslân is verantwoordelijk voor de primaire waterkering. Ze zijn tevens vergunningsverlener van de watervergunning. Ze staan positief tegenover het project, echter is de kans dat locatie 1 en 2 gerealiseerd gaan worden erg klein. Zij hebben liever niet dat er op of nabij de primaire waterkering iets gebouwd wordt. Locatie 3 heeft de voorkeur.	De provincie Fryslân is terughoudend wat betreft een zeezwembad. Goed plannen en communiceren is van belang. Ze zijn verantwoordelijk voor de omgevingsvergunning en focussen zich voornamelijk op duurzaamheid.	Rijkswaterstaat vergunningverlener van de waterwetvergunning en beheert de Waddenzee. Er moet goed rekening gehouden worden met de wet- en regelgeving en er moet rekening gehouden worden met het gebruik van duurzaam materiaal om de ecologie niet aan te tasten.	De Waddenvereniging staat positief tegenover het project. Zolang er aan kan worden getoond dat er geen negatieve ecologische impact op de Waddenzee komt. Zij hebben de voorkeur voor locatie 3 omdat deze geen directe impact heeft op de Waddenzee.	De stakeholders zijn het met elkaar eens dat de Waddenzee niet moet worden aangetast. Sommige stakeholders spreken al een voorkeur uit voor locatie 3. Dit komt mede doordat er minder wet- en regelgeving aan de locatie gekoppeld zit. De kwestie wie er verantwoordelijk is voor de locatie is bij de Vluchthaven al gedefinieerd, namelijk de gemeente Harlingen. Zij beheren de haven al.
* De bouwhoogte moet aansluiten bij de bestaande bouwhoogte en de functie van het bouwwerk moet aansluiten bij de aard van het landschap.						

Bijlage VI – Multicriteria tabel

Hieronder is de multicriteria tabel weergegeven. De tabel bestaat uit vier vakken. Het eerste vak laat de criteriagroep zien met daaronder de gekleurde criteria (gewichten) die onder de groep vallen. De tweede, derde en vierde vak laat de verschillende locaties zien met de bijbehorende scores (haalbaarheid).

Haalbaarheid

- 1 = Niet haalbaar
- 2 = Haalbaar maar moeizaam
- 3 = Haalbaar

Gewichten

- Donkerblauw = Zeer belangrijk
- Blauw = Belangrijk
- Lichtblauw = Niet zo belangrijk

Criteria	Locatie 1 Eerste Haad	Locatie 2 Zuiderpier	Locatie 3 Vluchthaven
Ecologie			
Gebruik duurzame materialen	2	2	3
Geen impact op Waddenzee	2	2	3
Versterken beeld Waddenzee	3	2	2
Multifunctioneel gebruik van het zeezwembad en de natuur in de Waddenzee	3	2	2
Bodemkwaliteit na aanleg zwembad moet goed zijn	2	2	3
Totaal ecologie	12	10	13
Vergunningen			
Watervergunning	1	1	3
PKB Waddenzee	1	1	3
Natuurbeschermingswet vergunning	1	1	3
Omgevingsvergunning	2	2	2
Melding bij Rijkswaterstaat voor bebouwing <30m2	3	3	3
Totaal vergunningen	8	8	14
Beheer en onderhoud			
Beheer door gemeente Harlingen	2	2	3
Strekdammen Eerste Haad en Zuiderpier	1	2	3

Weghalen slik/afval in zeezwembad	2	2	3
Sluis voor uit- en inlaat water	2	2	3
Totaal beheer en onderhoud	7	8	12
Draagvlak			
Gemeente Harlingen	3	3	3
Wetterskip Fryslân	1	2	3
Provincie Fryslân	1	3	3
Rijkswaterstaat	1	2	3
Waddenvereniging	1	1	2
Inwoners gemeente Harlingen en omstreken	2	2	2
Totaal draagvlak	10	12	16
Totaal	37	38	55

Scores die toegekend zijn aan de locaties op basis van de totale score per criteriumgroep.

	Locatie 1 Eerste Haad	Locatie 2 Zuiderpier	Locatie 3 Vluchthaven
Ecologie	2	1	3
Vergunningen	2	2	3
Beheer en onderhoud	1	2	3
Draagvlak	1	2	3
Totaal	6	7	12